

Sisekaitseakadeemia

Finantskolledž

Tamara Karpušina

ETTEVÕTLUSVORMIDE VÕRDLUS ETTEVÕTLUSES
TEENITAVA RAHA ISIKLIKU TARBIMISSE
VÕTMISE VAATENURGAST FIE JA ÜHE
OSANIKUGA OÜ NÄITEL

Lõputöö

Juhendaja:

Olavi Kärnsna,

1977. lõpetatud Tallinna

Tehnika Ülikool

Kaasjuhendaja:

Kerly Lillemets, MPA

Tallinn 2008

ANNOTATSIOON

SISEKAITSEAKADEEMIA

Kolledž Finantskolledž	Kuu ja aasta Mai 2008
Töö pealkiri: Ettevõtlusvormide võrdlus ettevõtluses teenitava raha isiklikku tarbimisse võtmise vaatenurgast FIE ja ühe osanikuga OÜ näitel	
Töö autor: Tamara Karpušina	allkiri:
Referaat: Lõputöö on koostatud 38 leheküljel, millele on lisatud kaheksa lisa. Töö on kirjutatud eesti keeles, võõrkeelne kokkuvõte on venekeelne. Lõputöö on koostatud tuginedes 24-le allikale, mille hulgas on Eesti Vabariigi õigusakte, Riigikohtu lahendeid, erialaseid raamatuid kui ka internetimaterjale. Töö uurimisobjektiks on peamised erinevused füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) ja osühingu (OÜ) ainuosaniku-juhataja ettevõtluses teenitud tulu isiklikku tarbimisse võtmisel. Eesmärgiks on näidata, kuidas omaenese ettevõtlusega elatist teenivate füüsiliste isikute tegevuse tulusust mõjutab isiklikku tarbimisse võetud ettevõtluse tulu maksustamine ja millised on võimalused ettevõtluses teenitud raha jooksvalt kasutada. Eesmärgiks on ka anda soovitus, millist ettevõtlusvormi on füüsilisel isikul üksi tegutsedes kasulikum isiklikuks äraelamiseks raha teenimiseks valida. Lõputöö autor on teinud võrdlevaid arvutusi illustreerimaks, kui palju ja kuidas sama käibe ja kulude juures on FIE-l ja OÜ ainuosanikul võimalik raha isiklikku tarbimisse võtta. Autor on jõudnud järeldusele, et kui elatist teenitakse ainult omaenese ettevõtluse läbi, on alla poolemiljonilise aastakäibe juures mõistlikum tegutseda FIE-na. OÜ ainuosanikule võib tänu dividendide maksamise võimalusele aasta tulemusena küll kokkuvõttes mõnevõrra rohkem raha kätte jääda, kui aga rääkida aasta sees ettevõtlusest laekuva tulu äraelamiseks kasutamise võimalustest, siis selles osas on FIE-l aga väga suur eelis. Lisaks on raha dividendidesse suunamisel see puudus, et nende arvelt ei laeku inimese nimele sotsiaalmaksu, selle maksu eest saab aga väga konkreetseid asju: ravikindlustust (sh haigushüvitist), pensionistaaži, pensionikindlustuse I ja II samba suurust ning vanemahüvitist. Antud lõputöö tulemused on uudsed, kuna varem pole FIE ja OÜ ainuomanikku ettevõtluse tulu isiklikku tarbimisse mineku maksustamise seisukohast võrreldud. Eriti kasulikud lõputöö tulemused on ettevõtlusega alustajatele, samuti kõigile, kes peavad ettevõtlusvormi valiku kohta nõu andma.	
Võtmesõnad : füüsilisest isikust ettevõtja (FIE), osühingu (OÜ) ainuosanik, ettevõtlustulu, isiklikku tarbimisse võtmine, tulu kasutamise võimalused, maksustamine	
Ключевые слова: Предприниматель физическое лицо (ПФЛ), паевое товарищество (ПТ), доход от предпринимательства, взятие в личное пользование, возможности пользования доходами, налогообложение	
Säilitamise koht: Tallinn	
Kaitsmisele lubatud:	
Juhendaja: Olavi Kärnsa	allkiri:

SISUKORD

SISSEJUHATUS	5
1. FIE JA OÜ AINUOMANIKU-JUHATAJANA TEGUTSEMISE JURIIDILISED ALUSED NING ETTEVÕTLUSTULU MAKSUSTAMINE	7
1.1 FIE tegutsemine	7
1.2 Ühe osanikuga OÜ tegutsemine	8
1.3 Ettevõtlustulu ja sellest isiklikku tarbimisse mineva raha maksustamine	9
1.3.1 FIE ettevõtlustulu tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustamine	10
1.3.2 OÜ ainuosaniku-juhataja isiklikku tarbimisse mineva ettevõtluse tulu maksustamine.....	15
2. FIE JA OÜ AINUOSANIKU ETTEVÕTLUSES TEENITAVA RAHA ISIKLIKKU TARBIMISSE VÕTMISE VÕIMALUSTE VÕRDLUS PRAKTILISTE ARVUTUSTE NÄITEL	20
2.1 FIE ja OÜ ainuosaniku-juhataja võrdlemise põhjused	20
2.2 Ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine FIE ja OÜ ainuosaniku poolt	21
2.3 FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamise numbriline analüüs	24
2.3.1 Aasta tulem pärast kõikide maksude tasumist	24
2.3.2 FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused kolme aasta lõikes.....	28
KOKKUVÕTE	33
PE3IOME.....	35
VIIDATUD ALLIKATE LOETELU	37
LISA 1. Arvutused lisades	39
LISA 2. FIE ettevõtlustulust isiklikku tarbimisse jääv raha	38
LISA 3. OÜ ettevõtlustulu ainuosaniku isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 4 350 kr kuus.....	39
LISA 4. FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused	40
LISA 5. OÜ ainuosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 10 000 kr kuus.....	41

LISA 6. OÜ ainuosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 20 000 kr kuus.....	42
LISA 7. OÜ ainuosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 20 000 kr kuus.....	43
LISA 8. FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused	44

SISSEJUHATUS

Ettevõtluse eesmärk on ennekõike igapäevaseks äraelamiseks raha teenimine. Iseseisvalt raha teenimist alustatakse enamasti üksi, nõ iseendale töö andmisest. Sellisel juhul on valida kahe ettevõtlusvormi vahel: kas olla füüsilisest isikust ettevõtja (FIE) või asutada osatühing (OÜ) ja olla selle ainuosanik ja juhataja.

Ettevõtlikke inimesi huvitab kõigepealt, milline ettevõtlusvorm on kasulikum. Kasulikkuse all mõeldakse reeglina seda, kui palju sama käibe juures raha isiklikku tarbimisse jääb. Seetõttu peaks ettevõtlusvormide võrdlus andma vastuse inimesele, kellel on valida FIE-na või OÜ ainuosaniku-juhatajana tegutsemise vahel, inimese enda seisukohast, ja ennekõike ettevõtluses teenitava raha isiklikus elus kasutamise vaatenurgast. Sellist võrdlust aga ei leia ning seepärast on antud lõputöö aktuaalne.

On loomulik, et enamus iseseisvat ettevõtlust alustavatest inimestest pole maksunduse ja arvepidamise spetsialistid ning ettevõtlusvormi valimisel ning selle kasulikkuse hindamisel vajavad ikkagi nõustamist, kas siis Maksu- ja Tolliameti või erafirma poolt. Antud lõputöö autor on aga arvamusel, et ennekõike on riigi kohustuseks oma maksumaksjate korrektne ja õigeaegne informeerimine ning Eesti maksukeskkonnas orienteeruma õpetamine. Seepärast on seda lõputööd kasulik lugeda ka Maksu- ja Tolliameti töötajatel.

Lõputöö lähtepositsiooniks on võetud FIE ja OÜ ainuosaniku-juhataja kui iseenda tegevuse läbi tulu teenivate füüsiliste isikute vastandamine ettevõtluses teenitud tulu isiklike kulutuste jaoks kasutamise võimalustest lähtudes. FIE ja OÜ kui erinevate ettevõtjate üldisele võrdlusele on juba osutatud küllalt palju tähelepanu. Antud lõputöö autor on otsustanud kirjutada praktilisema ja kitsateemalisema töö FIE ja OÜ ainuosaniku-juhataja ettevõtlusest teenitava raha isiklikku tarbimisse võtmise vaatenurgast ning teoreetilise käsitluse ja praktiliste arvutuste põhjal näidata, kuidas FIE ja OÜ ainuosaniku-juhataja tegevuse tulusust mõjutab isiklikku tarbimisse võetud ettevõtluse tulu maksustamine ja millised on võimalused ettevõtluses teenitud raha jooksvalt kasutada.

Autori arvates võivad just FIE ja ühe osanikuga OÜ osaniku-juhatajat ettevõtlusest saadud tulu isiklikku tarbimisse mineku seisukohalt võrreldes tulla esile need erinevused, mis omavad ettevõtluse juriidilise vormi valikul suuremat tähtsust. Eesmärgiks on ka anda soovitus, millist ettevõtlusvormi on füüsilisel isikul üksi tegutsedes kasulikum isiklikuks ära-
elamiseks raha teenimiseks valida.

Üldlevinud arvamuse kohaselt, mis arvestab nõ raamatupidamisliku tulud-miinus-kulud loogika järgi aasta tulemusena puhtalt kätte jäävat raha, on maksuseadused üldiselt soodsamad osäühingu omanikele dividendide saamise võimaluse tõttu. Kui aga võrrelda FIE ja ühe osanikuga OÜ ettevõtlusest saadud tulu isiklikku tarbimisse võtmise jooksva kasutamise võimalusi ja maksustamist, siis FIE vaba raha kasutamise võimalust arvestades võib FIE-na tegutsemine soodsam olla ehk lubab sama käibe juures seadusi mitte rikkudes vabamalt ära elada. See ongi lõputöö hüpoteesiks.

Lõputöö koosneb kahest põhiosast. Esimeses peatükis on antud käsitlus FIE-st ja ühe osanikuga OÜ ainuomanikust kui faktiliselt iseseisva tegevusega elatist teenivatest füüsilistest isikutest ning nende isiklikku tarbimisse võetud ettevõtlustulu maksustamisest. Teises on toodud FIE ja OÜ ainuomaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamise numbriline analüüs ja ettevõtluse raha kasutamise võimaluste illustratiivsed näited sarnaste käivete ja tegevusalade puhul.

Lõputöö kirjutamisel kasutatakse maksu- ja äriühinguõiguse alaseid raamatuid ning ajakirju, Eesti maksuseadusi, Riigikohtu lahendeid ja usaldusväärseid maksuteemalisi interneti allikaid. Uurimismeetoditest kasutab autor juba mainitud praktilist arvutamist, samas ka võrdlevat analüüsi ja andmete töötlemist.

1. FIE JA OÜ AINUOMANIKU-JUHATAJANA TEGUTSEMISE JURIIDILISED ALUSED NING ETTEVÕTLUSTULU MAKSUSTAMINE

1.1 FIE tegutsemine

Äriseadustiku¹ (ÄS) §1 kohaselt on ettevõtjaks muuhulgas füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasu eest kaupu ja teenuseid ning kellele kaupade ja teenuste müük on püsivaks tegevuseks. Ettevõtluse olemus on samuti kirjeldatud tulumaksuseaduses² (TuMS) ning selle § 14 lg 2 defineerib ettevõtlust nii: ettevõtlus on isiku iseseisev majandus- või kutsetegevus, mille eesmärgiks on tulu saamine kauba tootmisest, müümisest või vahendamisest, teenuse osutamisest või muust tegevusest, kaasa arvatud ka loominguine või teaduslik tegevus.

Lähtudes nendest definitsioonidest on FIE üks olulisemaid tunnuseid see, et ta toodab iseisvalt kaupa või osutab teenuseid turustamise eesmärgil ja pakub neid oma nimel. Iseseisev tegutsemine tähendab ka seda, et FIE maksab oma ettevõtlustulult kõik maksud ise.

Äriseadustiku § 3 lg 1 räägib sellest, et FIE-ks võib olla iga füüsiline isik. Teovõimetu isiku puhul teostab tehinguid tema seaduslik esindaja. Samuti on seaduse kohaselt FIE-l lubatud tegutseda kõikidel tegevusaladel, millel tegutsemine ei ole seadusega keelatud³.

Äriühingu asutamisega võrreldes on FIE-na ettevõtlusega alustamine lihtsam ja odavam⁴. Tegevuse alustamisel on päris vähe formaalsusi ning äritegevuse korraldamine, raamatupidamisarvestuse ja aruandluse pidamine on suhteliselt lihtsad, kuna need on seadustega reguleeritud minimaalselt. Võrreldes OÜ-ga, kus asutamisel tuleb teha sissemakseid põhikapitali moodustamiseks ning tasuda ka päris kaalukat riigilõivu ja notaritasu asutamislepingu tõestamise eest, on FIE-na tegutsemise alustamine suhteliselt odav: põhikapitali sissemakset teha ei ole vaja, riigilõiv ja notaritasu äriregistris registreerimisel on mitmekordselt

¹ RT I 1995, 26-28, 355

² RT I 1999, 101, 903

³ ÄS § 4 lg 1

⁴ Füüsilisest Isikust Ettevõtja (FIE)

[http://www.aktiva.ee/162/Fuusilisest_isikust_ettevotja_\(FIE\).html?Session=6dd14de2d5f279bc77688da890252f88](http://www.aktiva.ee/162/Fuusilisest_isikust_ettevotja_(FIE).html?Session=6dd14de2d5f279bc77688da890252f88) 22.03.2008

väiksemad.⁵ FIE-d, kes ei ole käibemaksukohustuslased, võivad olla registreeritud ainult maksuametis, kus asjaajamine on üldse tasuta⁶.

Raamatupidamine on FIE puhul lihtsam. FIE võib oma üldist raamatupidamist ja ka käibemaksuarvestust pidada kassapõhisena, mis on suhteliselt lihtne ja seetõttu ei vaja ettevõtja üldreeglina ka raamatupidaja teenust. Siinjuures on oluline ka see, et tulumaksuga maksumine toimub kassapõhiselt, seega on FIE kassapõhine raamatupidamine ühtlasi tulumaksuarvestus.⁷

Kuigi FIE-na tegutseva ettevõtja majandustegevuse aruandlus ja registreerimistoimingud on võrreldes äriühingutega suhteliselt lihtsad ja odavad, tuleb ettevõtlusvormi valides endale teadvustada, et FIE vastutab äri ebaõnnestumise korral võlausaldajate ees kogu oma varaga⁸. Seda peetakse tihti üheks suuremaks miinuseks FIE-na tegutsemisel. FIE suureks plussiks on aga võimalus vabalt kasutada kogu oma raha igaks otstarbeks, arvestamata seejuures, kas oli see ettevõtlustuluna laekunud või muul moel saadud⁹. Sellest lähemalt 2. peatükis.

1.2 Ühe osanikuga OÜ tegutsemine

Äriseadustiku § 1 alusel võib ettevõtjaks olla ka seaduses sätestatud äriühing. ÄS § 135 kohaselt on osäühing äriühing, millel on osadeks jaotatud osakapital. Osäühingu võib asutada üks või mitu nii füüsilist kui juriidilist isikut igaks seadusega lubatud eesmärgiks¹⁰.

Osäühingu tegevust juhib ja esindab juhatus. Juhatus liikmed võivad olla osanikud, aga ei pea olema. Kui juhatuses on ainult üks liige, nimetatakse teda juhatajaks.¹¹ Antud lõputöös

⁵ Kirsipuu, M. Füüsilisest isikust ettevõtjate rollist Eesti majanduses ja nende tegevuse reguleerimine http://www.emselts.ee/konverentsid/EMS2006/4_Ettevotlus/Maret_Kirsipuu.pdf 28.02.2008

⁶ Kärsna, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 138

⁷ Sama

⁸ ÄS § 78

⁹ Kärsna, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 138

¹⁰ ÄS § 137

¹¹ ÄS § 180

käsitletakse just ühe inimese ettevõtlust, kus OÜ ainus osanik, kes ühingu asutas, on ühtlasi ka ainus juhatuse liige.

Osäühingu asutamiseks on vajalik vähemalt 40 000 krooni suurune algkapital¹². Osakapitali on sissemakset võimalik teha rahaliselt ja mitterahaliselt¹³. Mitterahaline sissemakse võib olla näiteks masinad, seadmed või maad, kus ettevõtlusega tegelema hakatakse.

Osäühingu õigusvõime tekib sissekandega äriregistrisse¹⁴. Selleks, et see kanne oleks tehtud, tuleb juhatusel esitada notariaalselt tõestatud avaldus, milles näidatakse ära äriseadustiku §-s 145 nimetatud andmed. Avaldusele lisatakse ka asutamisleping, mida ÄS § 138 lg 5 kohaselt ühe asutaja puhul asendab notariaalselt tõestatud asutamisosutus, põhikiri, panga teatis osakapitali sissemakse kohta ja muud teised seadusega ettenähtud andmed.

Äriühingute kogu arvepidamine on ainult tekkepõhine ning selle jaoks tuleb raamatupidamine ühel või teisel moel sisse osta. Äriühingud peavad kindlasti esitama ka raamatupidamise aastaaruande.¹⁵

OÜ läbi tegutsemise plussiks peetakse selle piiratud vastutust, sest ÄS § 135 kohaselt vastutab osäühing võlausaldajate eest üksnes ühingu varaga. See muudab osäühingu ettevõtjate hulgas nii atraktiivseks.¹⁶ Teisiti öeldes on osaniku vastutusrisk üldiselt piiratud osäühingu osakapitali tehtud sissemaksega¹⁷. Kui aga rääkida ainosanikust, kes on ühtlasi ka osäühingu juhatuse ainus liige, pole asi sugugi alati nii. Kuigi seadused ei näe ette tema vastutust isikliku varaga sellisel moel, nagu see on äriseadustikus kirjas FIE-de kohta, võib juhtuda, et isiklik vara tuleb müüa selleks, et saada raha osäühingu juhtimisel sellele samale osäühingule või tema võlausaldajatele tekitatud kahju hüvitamiseks¹⁸.

1.3 Ettevõtlustulu ja sellest isiklikku tarbimisse mineva raha maksustamine

¹² ÄS § 136

¹³ ÄS § 140

¹⁴ ÄS § 2 lg 3

¹⁵ Kärnsa, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 138

¹⁶ Gustavus, E. 2001 Äriühinguõigus. Tallinn-Berliin: AS Rebellis, 75

¹⁷ Varul.P., Kaljurand A. jt, 2005. Äriühingu juhtorganid. Tallinn: Äripäeva kirjastus, 91

¹⁸ Võrdle ÄS § 78 ja ÄS §187 lg 2

1.3.1 FIE ettevõtlustulu tulu- ja sotsiaalmaksuga maksustamine

FIE kui füüsilise isiku aasta tuludelt tuleb maksta tulu- ja sotsiaalmaksu. Inimese ettevõtluse aastatulu maksustatakse täies ulatuses eeldusel, et see läheb tema isiklikku tarbimisse. Ettevõtjal on võimalus ettevõtlustulu erikontole kandes selle maksustamisest hoiduda senikaua, kui ta seal olevat raha isiklikuks tarbeks kasutab. FIE peab ettevõtlustulult maksma ka sotsiaalmaksu, sest inimesena vajab ta sotsiaalkindlustust. Järgnevalt tuuakse välja põhjalikum ülevaade FIE maksustamisest.

FIE maksab tulumaksu kogu ettevõtlustulult, millest arvatakse maha ettevõtlusega seotud dokumentaalselt tõendatud kulud, põllumeestele ette nähtud täiendavad maksuvabastused ning erikonto aastane kasv. Erikonto kahanemine liidetakse tulule. FIE puhastulu jagatakse 1,33-ga ja saadud summalt arvutatakse maks.¹⁹ Selline tulumaksu arvutamise meetodika, mis hakkas kehtima 2007. aastast, kaotas senise põhimõttelise erinevuse FIE ja palgatöötaja (ja ka juhatuse liikme) vahel. Enne arvutati FIE tulumaks otse ettevõtlustulude ja -kulude vahelt, mis palgatöötaja puhul tähendanuks sotsiaal- ja tulumaksu arvestamist mitte brutopalgalt, vaid brutopalgast ja sotsiaalmaksu summalt.²⁰

Tulumaksu arvutamiseks on veel kaks täiendavat valemit sõltuvalt arvutatud sotsiaalmaksu suurusest: kui arvutus annab ettenähtud miinimumist väiksema numbri või kui arvutatud sotsiaalmaks tuleb suurem kui sotsiaalmaksuseaduses ettenähtud maksimumpiir. Sotsiaalmaksuga maksustamisest lähemalt on kirjas antud peatükis, tulu- ja sotsiaalmaksude arvutamise valemitest aga lisas 1.

FIE ei saa teenitud ettevõtlustulust endale osa välja maksta eraldi reeglite järgi maksustatava omanikutuluna, nagu seda saavad teha äriühingute omanikud. „Seda probleemi on Ees-

¹⁹ Kärnsna, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 133

²⁰ Teder, J. FIE-kõige rängemalt maksustatud ettevõtja.

http://www.aripaev.ee/3216/arv_kolumn_321602.html 19.02.2008

tis tõstatanud peamiselt talupidajad, kuid seaduste muutmiseni ei ole asi esialgu jõudnud.”

21

FIE maksustamisperiood on kalendriaasta, mille jooksul on kohustus tasuda tulumaksu avansilisi makseid. Avansilisi makseid tehakse kolm korda maksustamisperioodi jooksul alates tuludeklaratsiooni esitamise tähtpäevale (31. märts) järgnevast kvartalist. Tulumaksu avansilisi makseid tuleb tasuda iga kvartali kolmanda kuu 15. kuupäevaks võrdsete summadena. Ühe avansilise makse suurus on üks neljandik eelmisel maksustamisperioodil arvatud tulumaksu summast.²²

Avansiliste maksete tasumine on FIE-de jaoks kohustuslik, va juhul, kui ühe makse suurus ei ületa 1000 krooni: siis makset tegema ei pea. Esimesel tegevusaastal tulumaksu avansilisi makseid ei maksta, sest nende suurus arvutatakse eelmise aasta ettevõtlustulult. Avansilise makseid ei pea maksma ka siis, kui ettevõtlus on piirkondlikus maksu- ja tollikeskuses registreeritud ajutise või hooajalisena või ettevõtlus on peatatud.²³

Maksu- ja Tolliametil on õigus vähendada avansilisi makseid või vabastada maksumaksja nende tasumisest, kui ettevõtja poolt prognoositav ettevõtlustulu on maksustamisperioodil oluliselt väiksem eelmise maksustamisperioodi tulust ning kui ettevõtja esitab selle kohta põhjendatud taotluse Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule maksu- ja tollikeskusele.²⁴

Lisaks tulumaksu avansilistele maksetele peab FIE tasuma ka tasaarveldusmakse juhul, kui tuludeklaratsiooni põhjal tekib tulumaksu juurdemaksmise kohustus. Hiljemalt 31. märtsiks on ettevõtja kohustatud esitama oma maksukeskusele eelmise aasta tuludeklaratsiooni (ettevõtjaks registreeritud inimene peab lisaks tuludeklaratsiooni üldvormile A esitama ka ettevõtluse lisa E). Maksu- ja Tolliametis arvutatakse välja maksmisele kuuluv tulumaksusumma ning teatatakse sellest ettevõtjale hiljemalt 1. septembriks, juurdemaksed tuleb ta-

²¹ Kärnsa, O. 2008. OÜ ainuosaniku-juhataja omanikutulu väljamaksmisest ja selle maksustamisest. Autori üleskirjutis. Tallinn, 14.03.2008

²² Kärnsa, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 32

²³ Maksu- ja Tolliamet. FIE ja tulumaks. http://www.emta.ee/failid/FIE_tulumaks_1006.pdf 10. 01. 2008

²⁴ Sama

suda 1. oktoobriks. Samaks tähtjaks tagastab Maksu- ja Tolliamet ka enamakstud tulumaksu.²⁵

2008. aastal tulumaksumääraks on 21% ja tulumaksuvabaks miinimumiks residentidest füüsilistele isikutele 27 000 krooni. Maksuvaba miinimum kehtib inimese kõigi tulude summale, aga selles lõputöös eeldame, et FIE ainus tuluallikas on ettevõtlustulu ja OÜ ai-
nuosanikul oma osäühingust saadud raha.

Põllumajanduse ja metsandusega tegelevatele FIE-dele on lisaks üldisele tulumaksuvabas-
tusele ette nähtud täiendav maksuvaba 45 000 krooni aastas nii endakasvatatud põlluma-
jandussaaduste müügi kui metsa müümise pealt.²⁶ Kui ettevõtlusega tegeleda otsustanud
isik tahab tegutseda kas põllumajanduses ja/või metsanduses, siis võib sellise soodustuse
olemasolu vaieldamatult tema otsust ettevõtluse juriidilise vormi valikut mõjutada. Äri-
ühingute puhul pole omanikutulu jagamisele või juhatuse liikmete tasustamisele ette näh-
tud tegevusalast sõltuvaid soodustusi.

Lisaks maksuvabastustele on FIE-l võimalik kasutada ka erikontot, mis sisuliselt tähendab
maksukohustuste edasilükkamist. Erikontot kasutades muutub FIE ettevõtlustulu maksus-
tamine sarnaseks äriühinguga, kuna erikontole kantud tulu ei maksustata enne, kui see on
kulutatud mingil ettevõtlusega mitteseotud otstarbel. Erikontole tohib kanda alates laeku-
misest kümne tööpäeva jooksul ainult ettevõtluse tuluna arvestatud summad ning seoses
ettevõtlusega seaduse alusel eelarvest või abiprogrammidest saadud toetused.

FIE erikonto mõte on selles, et füüsilisest isikust ettevõtja saaks oma teenitud ettevõtlustu-
lu koguda investeringute tarbeks ning maksta tulumaksu alles siis, kui ta kasutab erikontol
olevaid vahendeid isiklikeks kulutusteks.²⁷ Füüsilisest isikust ettevõtja erikonto mõiste vii-
di isikute võrdse kohtlemise eesmärgil tulumaksuseadusse sisse 2001. aastal, kuna 2000.
aastal said juriidilised isikud tulumaksuvabastuse aasta tuludelt, FIE-del aga maksustati
kogu tulude ja kulude vahe.

²⁵ Maksu- ja Tolliamet. FIE ja tulumaks. http://www.emta.ee/failid/FIE_tulumaks_1006.pdf 10. 01. 2008

²⁶ Sama

²⁷ Kärnsna, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 33

Sotsiaalmaksuseaduse²⁸ (SMS) § 1 kohaselt on sotsiaalmaks riiklikuks pensioni- ja ravi-kindlustuseks vajaliku tulu saamiseks maksumaksjale pandud rahaline kohustus, mis kuulub täitmisele sotsiaalmaksuseaduses ettenähtud korras, suuruses ja tähtaegadel. SMS § 7 lg 1 kohaselt on sotsiaalmaksu määr 33%.

Sotsiaalmaksu makstakse selleks, et saada riigilt ravikindlustust, sh hüvitist töövõimetuse korral, ja riikliku pensioni.²⁹ Sotsiaalmaksust sõltub otseselt ka vanemahüvitise suurus.

Sotsiaalmaksu tuleb FIE-l maksta kuu kohta vähemalt sotsiaalmaksuseaduse § 2¹ toodud kuumääralt arvutatud summast. Sellest aastast see kuumäär tõusis ja sotsiaalmaksu alam-määr arvutamise alus 2008. aastal on 2700 krooni.³⁰ Minimaalne nõutud sotsiaalmaks kuu kohta on seega $2700 \times 0,33 = 891$ krooni.

Kui FIE puhastulult arvutatud sotsiaalmaks jääb alla sotsiaalmaksu miinimummäär, tuleb maksta ikkagi miinimummäär, so 891 krooni kuu kohta ja 12-kordne miinimummäär aasta kohta. Välja arvatatud muidugi aastad, millal ettevõtjana tegutsemisega aasta sees alustati või lõpetati: sellisel juhul arvestatakse maksukohustust ettevõtjana tegutsetud kuude arvust lähtudes. 2008. aastal peab seega reeglina maksma $891 \times 12 = 10\,692$ krooni.

Sotsiaalmaksu maksab FIE samuti tuludeklaratsiooni E-lisast lähtudes kogu ettevõtluse tulude-kulude vahelt, arvestades aastasele maksusummale seatud alam- ja ülempiiri ning tulumaksuseaduses ettevõtlustulust teha lubatud mahaarvamisi.³¹ Aastast 2007 arvutatakse sotsiaalmaksu samuti uue meetodikaga nagu tulumaksugi. Maksustamisele kuuluva tulu jagatakse 1,33-ga ja seejärel korrutatakse sotsiaalmaksumäär ehk 0,33-ga.³²

FIE maksab sotsiaalmaksu avansilisi makseid neli korda aastas kohe esimesest tegutsemis-aastast – iga kvartali viimase kuu 15. kuupäevaks.³³ Avansilisi maksete suurus jooksva kvartali eest on vähemalt kolmekordselt kuumääralt arvutatud summa, so 2008. aastal $3 \times 891 = 2\,673$ krooni. Lõpliku sotsiaalmaksu kohustuse aastas arvutab Maksu- ja Tolliamet

²⁸ RT I 2000, 102, 675

²⁹ Kärnsa, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 69

³⁰ Huberg, M. 2008. aasta maksuseaduste muudatused. - Maksumaksja. nr Jaanuar 2008, lk 27

³¹ Kärnsa, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 70

³² Samas, 133

³³ Samas, 71

ettevõtja tuludeklaratsiooni alusel ja saadab talle maksuteate juurdemaksmisele kuuluva summa kohta. Juurdemakse tasumise tähtaeg on nagu tulumaksugi maksmisel 1. oktoober.

Pensionäridele ei ole ette nähtud kohustust teha avansilisi makseid ega seatud ettevõtlustulust makstavale sotsiaalmaksule minimaalset suurust: nemad maksavad alati tegeliku makstavastava tulu järgi. Kui FIE-na teenitakse tulu palgatöö kõrvalt, ei pea ettevõtjana sotsiaalmaksu avansilisi makseid tegema, kui tööandja on vähemalt nõutud miinimumi ära maksnud. Aasta tulult, kui see on nullist suurem, peavad aga kõik FIE-d sotsiaalmaksu maksma.³⁴

On olemas ka füüsilisest isikust ettevõtja poolt aasta eest makstava sotsiaalmaksu ülempiir ja see on maksustamisperioodi kuude alampalgamäärade 15-kordselt summalt arvatud maks: 2008. aastal $12 \times 15 \times 4350 \times 0,33 = 258\,390$ krooni.³⁵ See on lõputöö teema juures oluline, sest OÜ juhatuse liikme tasult makstavale sotsiaalmaksule pole sotsiaalmaksu ülempiiri ette nähtud. Tõenäoliselt ei hakka aga ükski maksuseadustes orienteeruv OÜ aienuosanik endale maksma nii suurt juhatuse liikme tasu, et sellelt arvatud sotsiaalmaks jõuaks FIE-de sotsiaalmaksu ülempiirini, vaid suunatakse rohkem raha dividendidesse. Kuigi inimese nimele laekuvast sotsiaalmaksust on talle ainult kasu, on praeguses Eestis kohe kättesaadav raha suurem argument.

Isikustatud sotsiaalmaksu eest saadava haigushüvitise, pensionistaaži ning pensionikindlustuse I ja II samba suuruste arvutamise reeglid on nii FIE kui OÜ juhatuse liikme jaoks samad.³⁶ Ravikindlustusega kui sellisega on aga nii, et FIE-l tekib see 14 päeva (samapalju kui palgatöötajatel) pärast maksuametis või äriregistraris ettevõtjana registreerimist ja selle kestus ei sõltu seejuures sotsiaalmaksu maksmisest. Ravikindlustuse seaduse § 10 kohaselt kestab FIE ravikindlustus senikaua, kui ta on ettevõtjana registreeritud³⁷.

FIE sotsiaalmaksu kohustuse juures on tähelepanuväärne see, et enne 2007. aastat kuulus FIE kuludesse ka iseenda eest makstud sotsiaalmaks. Nüüd sotsiaalmaksu kuludesse kanda enam ei saa, see-eest FIE kasum jagatakse 1,33-ga ja maks arvutatakse saadud summalt.³⁸

³⁴ Kärnsa, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 74

³⁵ Sama

³⁶ Madisson, K. 2004. Juhatuse liikme leping või tööleping. - Eesti majanduse teataja. nr 3/2004, lk 22

³⁷ RT I 2002, 62, 377

³⁸ Kärnsa, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus, 133-134

Lisas 1 toodud arvutused ja selgitused annavad ülevaate nii FIE sotsiaalmaksu kui ka tulumaksu 2007. aastast kehtima hakanud arvutuste meetodikatest.

Enne 2007. aastat sisaldas FIE maksustatav tulu, millelt aasta tulu- ja sotsiaalmaks arvutati, ka seda raha, mille eest sotsiaalmaks ära maksti. Palga ja juhatuse liikme tasu puhul tähendaks see sotsiaal- ja tulumaksu arvestamist mitte brutopalgalt, vaid brutopalga ja sotsiaalmaksu summalt. Seega oli endise arvutusmeetodika tulemuseks FIE ebaõiglane ja suurem maksukoormus (vaatamata sellele, et varem kuulus FIE sotsiaalmaks kuludesse), kui palgatulul ja mistahes tulul üldse. See oli ka üks paljuräägitud FIE-na tegutsemise miinustest. Ettevõtlustulu ja palgatulu maksude arvutamise meetodika põhimõtete ühtlustamine vähendas tunduvalt FIE-de maksukoormust ehk mõjutas positiivselt nende tegutsemise tulusust.

Kui FIE-na tegutseval inimesel on aktiivne pensionikindlustuse II samm, tuleb maksustatavalt ettevõtlustulult maksta sinna 2%. II sammast antud lõputöö juures arvestatud ei ole.

1.3.2 OÜ ainuosaniku-juhataja isiklikku tarbimisse mineva ettevõtluse tulu maksustamine

Osäühingul endal kui juriidilisel isikul pole kohustust aasta ettevõtlustulult tulumaksu maksta. Osäühingu osanik, kes on ka osäühingu juhatuse ainus liige ehk juhataja, saab OÜ ettevõtlusest teenitud tulu isiklikku tarbimisse võtta kahel viisil: aasta sees juhatuse liikme tasuna ja pärast aasta lõppu dividendina. Formaalselt maksab dividendide tulumaksu küll ära osäühing, aga ühe inimese tegutsemisest rääkides ka see raha sisuliselt (kuigi mitte juriidiliselt) ainuomaniku raha.

Dividendide ja juhatamise tasu vahetamine on pärast Riigikohtu Halduskolleegiumi 13. veebruari 2008.a kohtuotsuse nr 3-3-1-90-07³⁹ muutunud omaette küsimuseks, sellest lähemalt ka antud peatükis.

³⁹ RTIII, 26.02.2008, 9, 66

Sotsiaalkindlushüvitisi vajavad vaid füüsilised isikud, seega pole OÜ-l kui juriidilisel isikul kunagi vaja iseenda nimel sotsiaalmaksu maksta. Kuna sotsiaalmaksu makstakse aktiivse töötegemise eest makstud tasult, ei pea sotsiaalmaksu maksma omanikutasult kui passiivselt tulult.⁴⁰

Tavaliselt maksab OÜ juhataja aasta sees endale ravikindlustust silmas pidades igakuiselt tasu juhatamise eest, millelt osaühing sotsiaalmaksu maksab, ning peab kinni ja kannab edasi tulumaksu. Juhatusel liikme tasu puhul pole tegemist küll palgaga palgaseaduse mõttes, kuid seda maksustatakse praktiliselt nagu palka: väljamakse tegemisel peetakse kinni 21% tulumaksu ja brutosummalt makstakse ka 33% sotsiaalmaksu.⁴¹ Kui isikul on olemas pensionikindlustus, siis arvutatakse juhatuse liikme tasult ka kohustusliku kogumispensioni makse⁴². Nagu eespool öeldud, ei ole lõputöö juures pensionikindlustust arvestatud.

Seaduse kohaselt⁴³ võib osanik ise otsustada, kui suurt juhatuse liikme tasu ta endale maksma hakkab ja kas üldse hakkab⁴⁴. Praegu kehtiv äriseadustik ja võlaõigusseadus⁴⁵ ei kohusta ainuosanikku endale aasta sees juhatamise tasu maksma. Võlaõigusseaduse § 619 lubab sõlmida ka käsunduslepingu, mille täitmise eest tasu ei maksta.

Üldiselt peab äriseadustiku kohaselt juhatuse liikme tasu olema mõistlikus vastavuses juhatuse liikme ülesannete ja osaühingu majandusliku olukorraga⁴⁶. Ühe-mehe firma mõistes võib selliselt sõnastatud piir tunduda mõttetuna, kuna arukas osanik-juhataja hakkab maksma endale äraelamiseks piisavat tasu, nii et aasta lõpuks saada ka piisavalt dividendi. Küll võib juhatuse liikme tasu mõistlikkus aga olla asjakohane probleem OÜ pankroti puhul, sest vähemasti teoreetiliselt on võimalik, et aasta sees maksti endale nii palju juhatamise tasu, et see tagantjärele vaadates polnud mõistlik.

Juhatusel liikme tasu maksustamist tulu- ja sotsiaalmaksuga reguleerib TuMS § 13 lg 2 ja SMS § 2 lg 1 p 4. Ka juhatuse liikme tasu saava inimese tulude maksustamisel tulumaksuga kehtib sama 27 000 kroonine tulumaksuvabastus aasta tulude summa kohta. Makse ju-

⁴⁰ Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura, 76

⁴¹ Kärnsa, O. Firma ainuomaniku juhtimistasu kammitseb mõistlikkuse piiri.

[http://ap3.ee/Default2.aspx?PaperArticle=1&code=3459/rubr artiklid_345903](http://ap3.ee/Default2.aspx?PaperArticle=1&code=3459/rubr_artiklid_345903) 06.03.2008

⁴² Madisson, K. 2004. Juhatusel liikme leping või tööleing.- Eesti majanduse teataja. Nr 3/2004, lk 22

⁴³ ÄS § 180 lg 1

⁴⁴ Varul, P., Kaljurand, A. jt, 2005. Äriühingu juhtorganid. Tallinn: Äripäeva kirjastus, 29

⁴⁵ RT I 2001, 81, 487

⁴⁶ ÄS § 180¹ lg 2

hatuse liikme tasult peab osanik-juhataja deklareerima iga kuu 10. kuupäevaks TSD vormi esitamisega ja samaks kuupäevaks ka tasuma, nagu seda tehakse ka töölepingu alusel töötavate inimeste töötasudega.

Sotsiaalmaksu tuleb ka juhatusel liikme eest maksta kuu kohta vähemalt sotsiaalmaksuseaduse §-s 2¹ sätestatud kuumääralt arvutatud summas – 891 krooni 2008. aastal. Sotsiaalmaksu eest saab ka juhatusel liige ravikindlustust, pensionistatust ja pensionisammaste suurus ning haigus- ja vanemahüvitist.

Ravikindlustusega on äriühingute puhul aga nii, et juhatusel liikmed saavad selle alles kolmekuulise ooteaja järel pärast ravikindlustuse andmebaasis registreerimist (FIE-l 14 päeva), ning ravikindlustuse kestus sõltub seejuures sotsiaalmaksu maksimisest (FIE-l ei sõltu). Kui osäühing on jätnud juhatusel liikme sotsiaalmaksu nõutud summas ja nõutud tähtjaks maksmata, lõpeb ravikindlustus 14 päeva pärast⁴⁷. Ravikindlustuse tekkimise ja lõppemise praktiline tähtsus sõltub aga konkreetse inimese tervisega seotud asjaoludest ning ei mõjuta vähemalt otseselt ettevõtluse tulusust.

Juhatusel liikme tasult (ja ka juhatajale tehtud erisoodustustelt) arvutatud sotsiaalmaks kuulub äriühingu ettevõtluse kuludesse, nagu igasugune muu äriühingule inimeste poolt tehtud töö eest makstav tasu (nagu näitab Raamatupidamise seaduse⁴⁸ lisa 2). Erisoodustustest antud töö juures juttu pole, kuna on eeldatud, et nii FIE kui OÜ ainuosanik saavad kasu ettevõtlusest rahas. Erisoodustustelt makstav sotsiaalmaks ei isikustatud ja seepärast ei hakka maksuseadustes orienteeruv OÜ ainuosanik tõenäoliselt ettevõtlusest raha erisoodustuste näol välja viima, kuna see pole kasulik nii ettevõtluse tulukuse kui ka isiklikult tema jaoks.

Nagu eespool öeldud, ei maksa osäühing erinevalt FIE-st ettevõtlusest saadud tulult tulumaksu, kuna Eesti maksuseaduste kohaselt juriidiliste isikute teenitud aastakasumit tulumaksuga ei maksustata. Juriidiline isik maksab tulumaksu tulumaksuseaduse (TuMS) §-des 48-52 ette nähtud juhtudel, täpsemalt erisoodustustelt, tehtud kingitustelt, annetustelt ja

⁴⁷ Ravikindlustuse seadus § 8 ja 10

⁴⁸ RT I 2002, 102, 600

vastuvõtukuludelt, ettevõtlusega mitteseotud kuludelt ja väljamaksetelt ning jaotatud kasumilt (dividend) ⁴⁹.

Vastavalt ÄS § 157 võib osanik-juhataja teha kinnitatud aastabilansi alusel väljamakseid puhaskasumist või eelmiste majandusaastate jaotamata kasumist, millest on maha arvatud eelmiste aastate katmata kahjum: saada dividendi. Dividendi maksukohustus arvutatakse dividendi väljakuulutamisel, kuid tegelik maksukohustus tekib selle väljamaksmisel. Dividendi maksustamist reguleerib tulumaksuseaduse § 50 ja väljamakstud dividendid kajastatakse TSD vormi lisas 7 ja vormis INF 11.

Dividende võib maksta nii palju, kui on raamatupidamise andmete järgi võimalik ja omanik ise seejuures mõistlikuks peab. Erinevalt juhatamise tasust ei ole siin mingeid piire seatud.⁵⁰

Hetkel kehtiva tulumaksuseaduse kohaselt maksustatakse dividende määraga 21/79 (26,6%) omanikele väljamakstud summalt⁵¹. Maksu ei tasu dividendide saaja, vaid nende väljamaksja, mis pole aga ühe-mehe firma puhul tähtis. Igal juhul see on ainosaniku jaoks kulu, kuigi tulumaksu maksab ta äriühingu nimel.

2009. aastast muutub äriühingute tulumaksu maksmise süsteem ja tähtajad. Äriühingud hakkavad maksma tulumaksu teatud väljamaksete summalt, mille hulgas on ka dividendid, ning maks arvutatakse maksustatavate väljamaksete summalt. Seejuures hakkavad äriühingud tegema ka tulumaksu avansilisi makseid.⁵²

Ei muutu aga senikehtinud põhimõtte, et äriühingu teenitud kasumit ei maksustata enne, kui see dividendina osaniku isiklikku tarbimisse suunatakse. Lõputöö numbriliste näidete koostamisel on lähtutud 2008. aastal kehtivatest dividendide maksustamise põhimõtetest.

Antud FIE ja OÜ ainosaniku-juhataja ettevõtlusest teenitava tulu isiklikku tarbimisse võtmise maksustamise teoreetilise käsitluse illustreerimiseks autor on teinud sellise jooni-
se, millest on ilmekalt näha FIE ja OÜ ainukese osaniku-juhataja isiklikku tarbimisse võe-

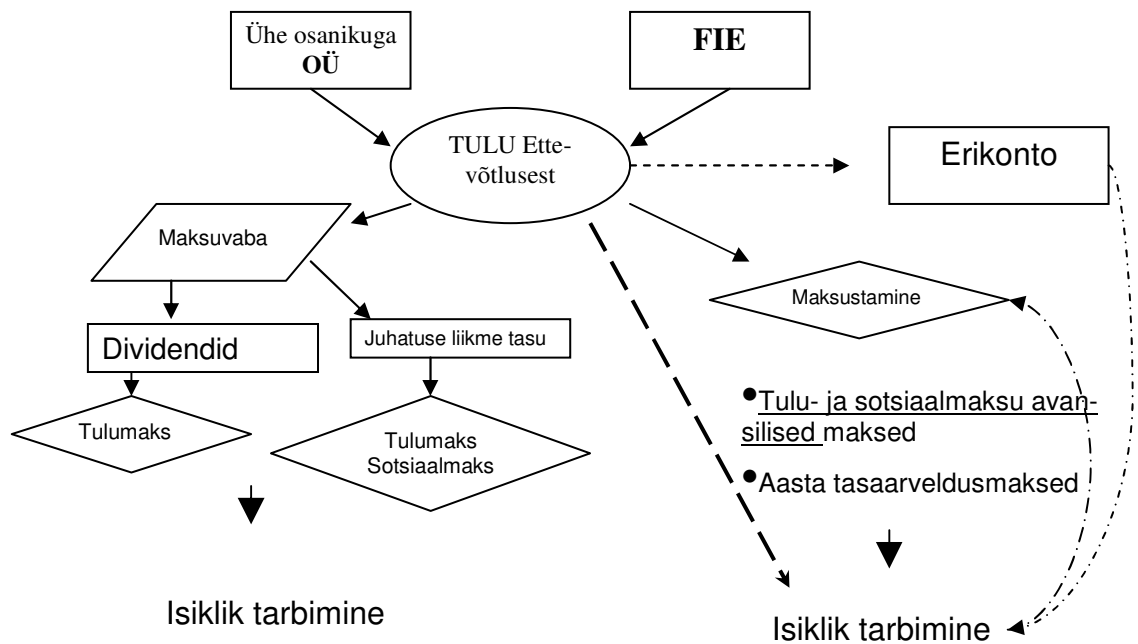
⁴⁹ TuMS §1 lg 3

⁵⁰ Antsov, Aive. Dividendide maksustamisest. <http://raamatupidaja.ee/185850art/> 06.03.2008

⁵¹ TuMS § 50 lg 1

⁵² Marrandi, H. 2008. Mida on oodata 2009. a tulumaksuseaduselt? - Maksu maksja, jaanuar 2008, lk 31

tud ettevõtlustulu maksustamist ja millised on võimalused ettevõtluses teenitud raha jooksvalt kasutada.

Joonis 1. Isiklikku tarbimisse mineva ettevõtlustulu maksustamine FIE ja ühe osanikuga OÜ näitel

2. FIE JA OÜ AINUOSANIKU ETTEVÕTLUSES TEENITAVA RAHA ISIKLIKKU TARBIMISSE VÕTMISE VÕIMALUSTE VÕRDLUS PRAKTILISTE ARVUTUSTE NÄITEL

2.1 FIE ja OÜ ainuosaniku-juhataja võrdlemise põhjused

Üldlevinud arvamuse kohaselt, mis arvestab nõ raamatupidamisliku tulud-miinus-kulud loogika järgi aasta tulemusena puhtalt kätte jäävat raha, on maksuseadused soodsamad osäihingu omanikele. OÜ ei maksa oma ettevõtlustulult tulumaksu ja kasumi jagamisel dividendidena maksab OÜ ainult tulumaksu ning ei maksa sotsiaalmaksu, FIE aga maksab kogu oma ettevõtluse puhastulult nii tulu- kui sotsiaalmaksu.

Väga levinud teema ettevõtlusvormide võrdlemisel on ka vastutus ettevõtluses tekkinud ja täitmata jäänud kohustuste eest: FIE vastutab kogu isikliku varaga, OÜ omaniku vastutus aga peaks olema piiratud osakapitaliga. Neid kahte asja kokku pannes tehakse kiire järeldus, et läbi osäihingu tegutsemisel on ainult plussid ja FIE-na tegutseda pole ei mõistlik ega kasulik.

Kuna ettevõtluse esimene eesmärk on inimesele igapäevaseks elamiseks raha teenimine, peaks ettevõtlusvormi valikul praktiliste järelduste tegemiseks võrdlema inimese võimalusi raha isiklikuks tarbeks kasutamisel ühe või teise ettevõtlusvormi läbi tegutsedes. Reeglina võrreldakse ettevõtlusvormide plussidest ja miinustest rääkides aga erinevaid ettevõtjaid, so füüsilisest isikust ettevõtjat ja osäihingut. See võib küll olla juriidiliselt korrektne näiteks maksumaksjate võrdse kohtlemise põhimõttest rääkides, ei anna aga inimesele tingimata ammendavat ettekujutust asjaoludest, mis tema jaoks olulised on.

Kui FIE kui füüsilisest isikust ettevõtja ongi inimene ise, siis OÜ kui juriidilisest isikust ettevõtja ei võrdu ka mitte tema ainsa osanikuga, vaid on iseseisev isik, kellele kuulub tema ettevõtluse läbi teenitud raha ja soetatud vara. Samas tarvitab FIE oma ettevõtluses teenitud raha oma isiklikus elus ise, OÜ-l kui juriidilisel abstraktsioonil isiklikku elu aga ei ole ning selle ettevõtlustulu kasutavad äraelamiseks osäihinguga mingil moel seotud inimesed.

Seepärast peaks ühe inimese ettevõtlusest rääkides ettevõtlusvormi valiku kohta praktilise nõu andmiseks võrdlema FIE-t mitte niivõrd OÜ, vaid selle ainuosanikuga, kes on ka juhatause ainsaks liikmeks – juhatajaks. Siis on tegemist sisuliselt samas olukorras olevate isikutega: inimestega, kes teenivad elatist ainult omaenese füüsilise ja vaimse aktiivsuse läbi. Juriidilises mõttes on nad aga erinevas olukorras.

2.2 Ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine FIE ja OÜ ainuosaniku poolt

FIE puhul on tegemist ettevõtjaga, kes endale ise ettevõtlustulu teenib ja seda ja isiklikuks eluks kasutab. Kuna nii tulu teenija kui kasutaja on sama isik, ei ole raha isiklikku tarbimisse suunamisele ette kirjutatud mingeid piire ega deklareerimiskohustust peale tuludeklaratsiooni E-lisa⁵³. Aasta sees võib inimene ettevõtlusest laekuvat raha vabalt igaks otstarbeks kasutada. Arvestama peab ainult sellega, et ettenähtud tähtaegadel peab olema võimaline maksude tasumiseks ning aasta maksud arvutatakse E-lisast lähtuvalt.

Tuludeklaratsiooni E-lisal tekkiv puhaskasu sisaldab aga ka seda raha, mis on aasta sees juba tegelikult isiklikeks vajadusteks ära kulutatud. Samas saab eelmise aasta maksude juurdemakseteks kasutada sellel aastal laekuvat raha. See tähendab, et FIE-de maksukoorus lükkub suuresti ettevõtlusega lõpetamise aastasse, vahepeal on aga raha kasutuses rohkem, kui raamatupidamislik tulud-miinus-kulud-miinus-maksud arvestus näitab.

Inimesel võib olla mitmeid tuluallikaid ja paljud tegelevadki ettevõtlusega palgatöö kõrvalt. Vaba kasutamine tähendab ka seda, et ettevõtluse kulusid võib teha rahast, mis on laekunud inimese nimele näiteks palgana. Ettevõtlustulu maksustatakse raamatupidamise andmete alusel täidetud tuludeklaratsiooni E-lisa alusel, inimese muud tulud maksustatakse omade reeglite järgi. Palgatulu on inimeseni jõudmisel juba maksustatud nii tulu- kui sotsiaalmaksuga, aga seda võib kasutada ettevõtlusekulude tegemiseks ja nii mõjutada ettevõtlustulult makstavaid makse.

⁵³ Maksu- ja Tolliamet. Ettevõtlusest saadud tulu deklareerimine. <http://www.emta.ee/doc.php?22971>
25.02.2008

Selle lõputöö kontekstis on raha vaba kasutamise juures oluline see, et FIE saab ettevõtluses laekuvat raha aasta jooksul vabalt ka äraelamiseks kasutada, ning on eeldatud, et muid sissetulekuallikaid ettevõtlustulu kõrval ei ole.

Erinevalt FIE-st teenib OÜ ainuosaniku tegevuse läbi ettevõtlustulu osahing. Kuna ühe isiku – juriidilise – teenitud tulu läheb teise isiku – füüsilise – isiklikku tarbimisse, on sellele protseduurile ette kirjutatud omad reeglid. Füüsiline isik ei saa juriidilise isiku ettevõtlustulu vabalt oma vajadusteks kasutada.

Nagu öeldud, saab OÜ ainuosanik-juhataja osahingu ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunata juhatamise tasu ja dividendidena. Meie praegused seadused ei kirjuta ette, kui palju ja kas üldse peab ainuosanik-juhataja endale aasta sees juhatamise tasu maksma. On võimalik ka võtta osahingust raha välja ainult dividendina.

See on võimalik juhul, kui on olemas ka teine sissetulekuallikas, millest saab aasta jooksul ära elada ning millest laekub tema nimele vähemalt sotsiaalmaksu miinimumäär. Kui teist sissetulekuallikat pole, mida selles lõputöös on eeldatud, ei saa OÜ ainuosanik endale vähemalt ravikindlustuse tõttu lubada aasta sees juhatuse liikme tasust loobumist. „Mõned nooremad inimesed on küll öelnud, et ei pea sotsiaalmaksu ja ravikindlustust oluliseks, aga ilmselt sunnib elu neid kunagi oma arvamust muutma.”⁵⁴

Juhatamise tasu ja dividendide vahekorra juures on arutletud ka selle üle, kas ikka saab sotsiaalmaksuga maksustatavast tasust täielikult loobuda ja kas maksuamet ei saa mitte vähemasti osa dividendidest sotsiaalmaksuga maksustada. Riigikohtu Halduskollegiumi poolt asjas nr 3-3-1-90-07 13. veebruarist 2008 tehtud kohtuotsuses on toodud osanikule juhatuse liikmele tehtud väljamakse hindamise kriteeriumid⁵⁵. Selles on öeldud, et omanikule makstavat dividendi ei saa niisama lihtsalt Eestis sotsiaalmaksuga maksustada (ehk siis sisuliselt juhatamise tasuks lugeda): „Väljamakse maksuõiguslik kvalifitseerimine dividendiks või juhatuse liikme tasuks ei sõltu üldjuhul sellest, kas äriühing on kinni pidanud äriseadustikus sätestatud kasumi jaotamise korrast.”

⁵⁴ Kärsna, O. 2008. OÜ ainuosaniku-juhataja omanikutulu väljamaksmisest ja selle maksustamisest. Autori üleskirjutis. Tallinn, 14.03.2008

⁵⁵ RTIII, 26.02.2008, 9, 66

Seega saab küsimus olla nende ainusosanik-juhatajale makstud tasude kvalifitseerimises, mis on makstud majandusaasta jooksul lisaks eelmise aasta aastaruande kohaselt dividendiks eraldatud summale. Aasta alguses võib siis ilmselt tänu Riigikohtu seisukohale välja makstud rahalt sotsiaalmaksu mitte maksta ja lugeda väljamakse dividendiks. See suurendaks mõnevõrra selle aasta puhaskasumit, sest sotsiaalmaksu kui kulu oli natuke vähem. Siinjuures tuleb aga meeles pidada, et kui inimene on OÜ juhatuse liige ja tema nimele ei laeku enam sotsiaalmaksu, lõpeb ravikindlustus 14 päeva pärast esimest laekumata jäänud maksu tähtpäeva⁵⁶.

Pärast seda aga, kui eelmise aasta dividendi summa sai sellisel moel välja makstud, on kuni majandusaasta lõpuni omanik-juhatajale väljamakstud rahade ainult dividendiks pidamine problemaatiline, sest jaotamist võimaldav puhaskasum on olemas pärast majandusaasta lõppu ja pärast bilansi koostamist. Et Riigikohus peaks võimalikuks aasta sees lihtsalt nii sama raha välja maksmist kui jaotatava kasumi ettemaksete tegemist ehk siis omanikul-juhatajal OÜ raha päris vaba kasutamist, pole sugugi kindel. Nende asjadega võimalik manipuleerimine ja Riigikohtu võimalik seisukoht ei kuulu aga selle lõputöö temaatikasse, lisaks on autor veendunud, et rõhuv enamus inimesi peab oluliseks enda nimele laekuvat sotsiaalmaksu vähemasti ravikindlustuse saamiseks.

Äriühingu kontolt ei saa ainusosaniku-juhataja isiklike kulude eest tasuda ilma, et see maksuprobleeme tekitaks. Edaspidises analüüsis eeldame, et aasta sees maksti endale juhatamise tasu koos sellelt sotsiaalmaksu tasumisega ning dividendina maksti välja täpselt see summa, mis aastaaruandes selleks ette nähtud.

⁵⁶ Ravikindlustuse seadus § 8

2.3 FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamise numbriline analüüs

2.3.1 Aasta tulem pärast kõikide maksude tasumist

Ettevõtlustulust raha tegutseva inimese isiklikku tarbimisse mineku illustreerimiseks on autor teinud arvutusnäiteid samade etteantud tingimuste (käive, kulud) korral. Kõigepealt vaatame, kui palju jääb raha isiklikku tarbimisse aasta tulemusena nõ raamatupidamisliku loogika järgi: aasta tulemus pärast seda, kui järgmisel aastal on ära makstud FIE tulu- ja sotsiaalmaksu juurdemaksed ja OÜ-l väljamakstud dividendi tulumaks.

Osa rahast on seejuures nii FIE kui osaniku-juhataja puhul aasta sees juba ära tarvitatud. FIE, nagu öeldud, tegi seda lihtsalt niisama, ainuosanik maksis endale aasta sees juhatuse liikme tasu. Vaatleme nii FIE-na kui firma kaudu tegutsemise esimest viit aastat.

Esiteks autor on teinud analüüsi FIE ja OÜ 120 000-kroonise käibe korral⁵⁷. Ettevõtluse kulude suuruseks on võetud kokku 40 000 krooni, 10 000 on neist sellised, mis on seotud majapidamisega (eeldame, et FIE tegutseb kodus ja saab seega osa kodu kulusid panna ettevõtte kuludesse, OÜ ainuosanik ei hakka aga oma kodust osa OÜ-le üürima ning seega ei saa seda 10 000-ndet niisama firma kuludesse kanda). OÜ kuludele lisanduvad juhatuse liikme tasu koos maksudega ning dividendide tulumaks. Uurime, kui palju jääks ettevõtjale aastas raha puhtalt kätte nii FIE-na kui oma äriühingu kaudu tegutsedes. Ettevõtlusega mitteseotud kulusid (2%) ettevõtjal ei olnud ja nagu öeldud, jätame ka võimaliku pensioni-kindlustuse II samba (samuti 2%) kõrvale. Tulumaksumääraks on võetud 21% ja maksuva ba tulu suuruseks 27 000 kr.

Juhatus liikme tasu brutosuuruseks on võetud 4 350 (2008. aasta miinimumpalk) krooni kuus. Dividendide väljamaksmine on arvestatud märtsikuusse, mis on selliste väikeste osaühingute puhul reaalne, kui raamatupidamisteenus väljast sisse ostetakse. Kui raamatupidamist teeb näiteks osaniku abikaasa, õnnestub selle väljamaksmine ilmselt ka jaanuaris, kuigi dividendi suurus sellest ei muutu.

⁵⁷ Vaata lisa 2 ja 3, arvutuste valemid aga lisast 1

Seejuures on eeldatud, et tulu laekub nii FIE-le kui OÜ-le igas kuus võrdse summana. Siin ei ole näidatud, kuidas kulud kuude vahel jagunevad, sest tõenäoliselt ei jagune need tegelikus ettevõtluses kuude vahel ühtlaselt ka siis, kui tulu enam-vähem ühtlaselt laekub. Aasta tulemuse juures on kulusid aga arvestatud.

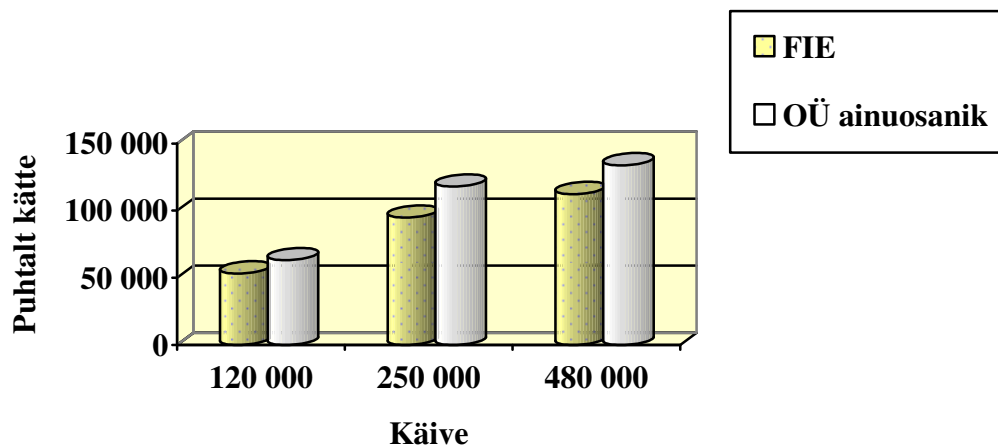
OÜ läbi tegutsemisest puhtalt kätte jääv raha kõigub aastate lõikes sellepärast, et dividendi tulumaks on maksmise aasta, so järgmise aasta kulu ja mõjutab seega järgmise aasta tulust, kuigi arvutatakse eelmise aasta eest makstavast dividendist. FIE-del pole alates 2007. aastast enam aasta kuludes eelmise aasta tulu järgi arvutatavaid makse, sellepärast on nende puhtalt kätte jääv raha etteantud tingimuste juures püsiv number.

Lisas 2 ja 3 toodud tabelitest ja arvutustest on selgelt näha, et 120 000-kroonise käibe puhul OÜ ainuomanik võidab aasta lõpuks umbes 10 000 krooni. Vahe tekib sellest, et OÜ kulud on 10 000 krooni võrra väiksemad, sest need kodused kulud jäid osühingul kulusse arvamata. Need tuleb aga ikkagi ära maksta ja seda tehakse osaniku isiklikust maksumatud tulust, nii et võitu dividendidest sellise käibe ja juhatamise tasu juures ei tule ja FIE-na tegutsemine on raha vaba kasutamise võimalust arvestades mõistlikum.

Järgmistena on võetud suuremad ettevõtluse käibed.⁵⁸ Teise analüüsi kriteeriumid on jäänud põhimõtteliselt samadeks. Käibeks on võetud 250 000 krooni ja kulud on suuremad – 100 000 krooni aastas. Kolmandaks käibe suuruseks on 480 000 krooni pluss 18% käibemaksu, mille puhul kuludeks on 300 000 krooni pluss käibemaks ning juhatuse liikme tasuks endiselt 4 350 krooni kuus.

Lisades 2 ja 3 tehtud arvutuste illustreerimiseks võib vaadata ka järgnevat joonist, milles on graafiliselt toodud analüüsitud arvutuste tulemused. Näitlikkuse mõttes lisadest on võetud 4. tegutsemisaasta andmed.

⁵⁸ Vaata ka lisa 2 ja 3

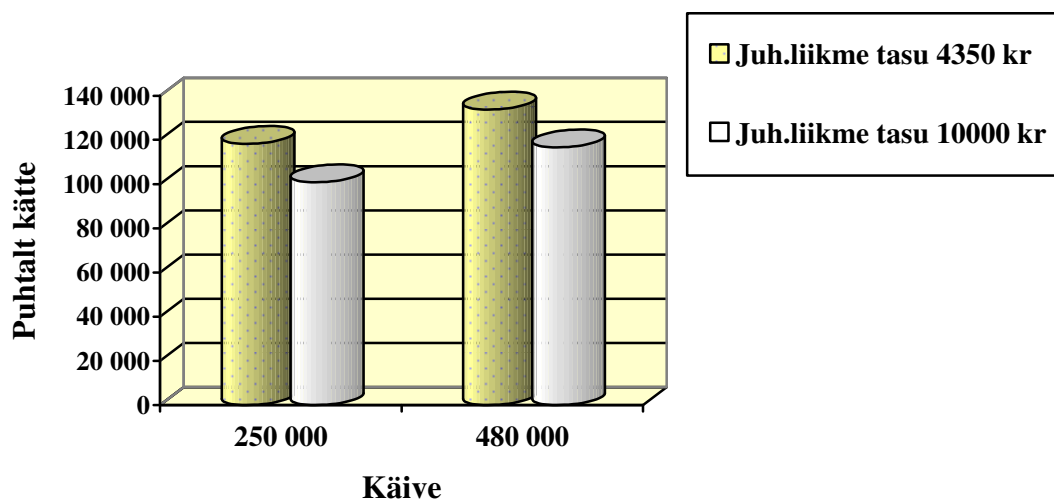
Joonis 2. FIE ja OÜ ainuosaniku aasta tulem 4. tegutsemisaasta näitel, juhatusel liikme tasu 4350 krooni

Lisas 5 on juhatusel liikme brutotasuks võetud 10 000 krooni, lisades 6 ja 7 aga on poolemiljonilise ja miljonilise käibe juures võetud juhatamise tasu suuruseks 20 000 krooni kuus.

Lisadest 3 ja 5 on näha, et aastakäibe kasvamisega on OÜ ainuosaniku puhtalt kätte jääv summa poolemiljonilise käibe korral FIE-ga võrreldes selgelt suurem miinimumpalga suuruse juhatamise tasu korral. 10 000 krooni juhatamise tasuks määrates ei saa aga FIE-na tegutsemisega võrreldes märkimisväärselt võitu.

Nagu näha lisast 5, on 250 000 krooni käibe puhul selliste tingimuste juures dividendide väljamaksmine 10 000-kroonise juhatuse liikme tasu juures praktiliselt võimatu, dividendide on summa sel korral muu rahaga võrreldes olematu. Kui võrrelda lisades 3 ja 5 puhtalt kätte jäävaid summasid, siis on selgelt näha, et suurema juhatuse liikme tasu puhul (kuid sama käibe juures) võidab OÜ ainuosanik aasta lõpuks tunduvalt vähem. Nii et mida suurem on aasta sees juhatuse liikme tasu, millelt tuleb kohe tulu- ja sotsiaalmaks ära maksta, seda väiksem on aasta tulemusena puhtalt kätte jääv summa.

Tehtud järeldusi OÜ ainuosaniku puhtalt kätte jääva summade kohta 4350 ja 10000-kroonise juhatuse liikme tasude puhul illustreerib järgmine joonis.

Joonis 3. OÜ ainuosaniku aasta tulem 4. tegutsemisaasta näitel, juhatuse liikme tasu 4350 ja 1000 krooni kuus

480 000-kroonise käibe puhul on proovitud võtta juhatuse liikme tasuks ka 20 000 krooni⁵⁹. Nagu näha lisast 6, ei õnnestu selliste kulude juures endale ka pea poolemiljonilise käibe juures 20 000 krooni juhatamise tasu määrata ja äramajandamiseks tuleks kas maksta vähem juhatamise tasu või teha vähem kulusid. Maksimaalne võimalik juhatamise tasu oleks nende näitajate juures 11 200 krooni.

Juhatus liikme tasu 20 000 krooni suuruses oleks aga täiesti võimalik 1-miljonilise käibe puhul, mis on näitena toodud lisas 7, kusjuures 1 miljonile kroonisele käibe ja 600 000 krooni kuludele on lisatud ka käibemaks.

FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtlusest puhtalt isiklikku kasutusse jääva tulu võrdlemisel on selge, et OÜ ainuosanikul on teoreetiliselt võimalik samal alal tegutsedes ja samasuguse käibe ning kulude juures mõnevõrra rohkem raha puhtalt kätte saada, kui maksta endale minimaalset juhatuse liikme tasu (või seda üldse mitte maksta) ja pärast majandusaasta lõppu saada lõviosa ettevõtlustulust dividendide näol, millelt tuleb maksta ainult tulumaksu. Selle võimaluse praktiline realiseerimine on seotud aga raha aasta sees äraelamiseks kasutamise ja see on probleemiks eriti esimesel tegutsemise aastal, kui pole veel eelmise

⁵⁹ Lisa 6

aasta dividende. Lähemalt FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalustest lugege edasi.

2.3.2 FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused kolme aasta lõikes

FIE võib kogu teenitud raha aasta jooksul ilma piiranguteta vabalt kasutada nii ettevõtluses kui ka isiklikul eesmärgil ning rahakott on kõikide kulutuste jaoks nii psühholoogilises kui juriidilises mõttes üks. Makse tuleb maksta harvem ja kahes järgus: algul avansilised, järgmisel aastal juurdemakse. Maksude tähtajad (5 korda aastas) ja suurused on pikalt ette teada, nii saab planeerida raha kasutamist. Muidugi võib ka juhatuse liikme tasu maksmist aasta sees vastavalt vajadustele muuta, aga nii tulu- kui sotsiaalmaks tuleb sellelt alati kohe täies ulatuses ära maksta ja nagu öeldud, niisama lihtsalt OÜ arvelt isiklike kulutusi kinni maksta ei saa.

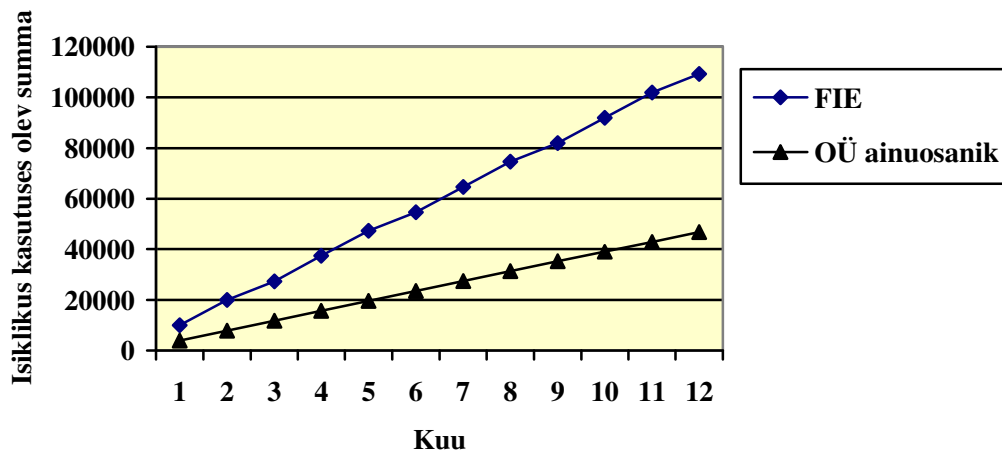
OÜ puhul on äriühingu ja selle osaniku-juhataja rahakotid juriidiliselt erinevad, kuigi intuiitiivselt võttes on tegemist ühe inimese rahadega. OÜ-st aasta sees elamiseks juhatuse liikme tasuna liiga palju raha välja võttes ei tekki dividende, mille maksukoormus on võrreldes juhatamise tasu ja FIE ettevõtlustulu maksustamisega väiksem ning mis annaksid seetõttu ettevõtlusest isiklikeks vajadusteks jäävas rahas eelise. See võib OÜ-l põhjustada ka näiteks probleeme ettevõtluse kulude tegemisega, sest elu ja rahavooge ei õnnestu kunagi saajaprotsendilise kindlusega ette ennustada ja mingi reserv peaks OÜ arvel pangas olema. Muidugi võib raha liigutada ka omaniku arvelt OÜ arvele, aga selle töö teemaks ei ole mitte ainult raha hulk, vaid ka selle kasutamise lihtsus või keerukus, ja FIE-l selliseid probleeme ei ole.

Reaalses elus ei anna OÜ ainuomanikud endale tihti aru, kelle raha nad parasjagu milleks kulutavad: kas isiklikku või äriühingu oma, sest kõik tundub ju enda oma olevat. Kui aga midagi isiklikku on makstud osäühingu arvelt, tuleb see raha osäühingule tagasi maksta. Kui see jääb tagasi maksmata, on tegemist erisoodustusega. Levinud viis äriühingu raha isiklikuks tarbeks kasutamiseks on kassa fiktiivne sularahajääk, mida omanik loodab kunagi fiktiivsete kuludokumentidega ära katta.

Vaatame aga ettevõtluse raha kasutamise võimalusi nii FIE kui ka ainuomaniku poolt kolme aasta jooksul. Lisas 4 on toodud FIE ja OÜ ainuomaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused kolme esimese aasta jooksul 120 000-kroonise käibe puhul. OÜ juhatamise tasuks on võetud 4 350 krooni ja kulud selliselt, nagu lisade 2 ja 3 koostamisel. Vaatamata sellele, et lisas 4 esitatud tabeli tulpades „FIE raha arvel” ja „OÜ raha arvel” pole kajastatud ettevõtluse kulud, on neid aasta maksude ja dividendi arvutamisel ikkagi arvestatud.

Lisas 4 kolmandas tulbas näidatud arvele laekuvat raha võib FIE aastate jooksul kogu aeg igal otstarbel vabalt kasutada, OÜ ainuomanik aga saab igakuiselt isiklikuks tarbimiseks puhtalt kätte vaid tulbas 8 näidatud raha. Kolmanda aasta teises pooles on numbrid üsna võrdsed, aga kui OÜ osanik sellest midagi ära kulutab, hakkab see täienema jälle 3 090 krooni kaupa, FIE-l aga 10 000 krooni kaupa. Eriti esimesel tegutsemisaastal on aga FIE-l võimalik manööverdada selgelt suurema rahaga.

Graafiliselt FIE ja OÜ ainuosaniku raha kasutamist aastakäibega 120 000 krooni 1. tegutsemisaasta näitel demonstreerib alltoodud joonis.

Joonis 4. FIE ja OÜ ainuosaniku kasutuses oleva summa 1. tegutsemisaasta näitel, aastakäive 120 000 krooni

Oma arvel olevat raha võib FIE vabalt kasutada. Lisas 4 1/12 puhaskasumist on toodud võrdluseks, sest ajakirjanduses on FIE-de tulusust korduvalt kajastatud nii, et aasta puhas-

kasum on jagatud 12-ga ja siis väidetud, et nii väikese rahasummaga kuus pole võimalik ära elada ja mingil moel on riiki petetud. Tegelikult aga toodud tabelist on näha, et FIE kasutusel võib olla palju suurem summa, kui 1/12 puhaskasumist.

Kui OÜ osanik teeb isikliku kulutuse OÜ arvelt, peab ta selle raha OÜ-le tagasi maksuma või tegema tasaarvelduse ja see peab kindlasti olema dokumentides kajastatud. Selle makstamine on omaette küsimus, mis ei kuulu selle lõputöö teemade alla.

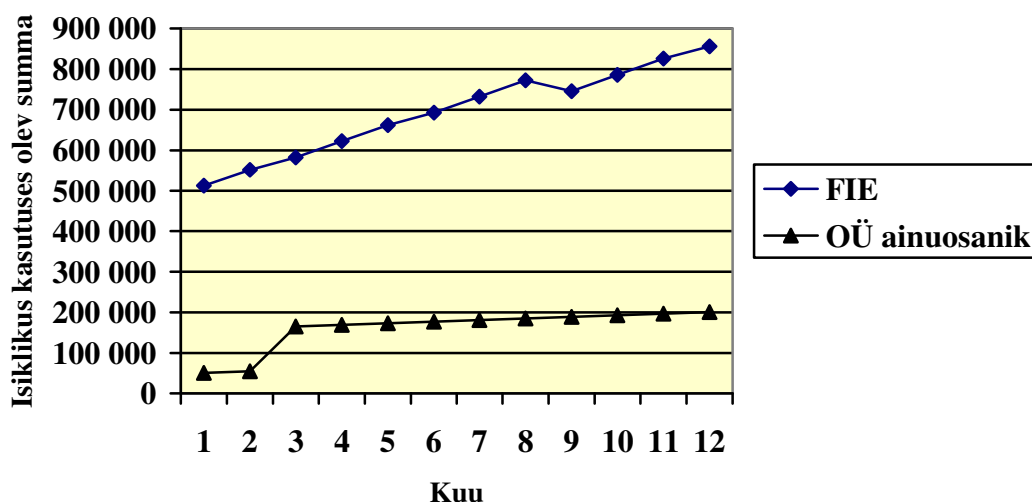
120 000-kroonise käibe puhul võiks juhatuse liikme tasu olla ka väiksem, näiteks 2700 krooni kuus, et OÜ juhatuse liige oleks vähemalt ravikindlustusega kindlustatud, ja oleks võimalik suhteliselt suurem osa ettevõtluse tulust välja võtta dividendidena. Dividende saab aga maksta alles järgmisel aastal, esimesel aastal 2700-kroonise juhatuse liikme tasuga (sellest saab küll peaaegu kõik kätte, sest tulumaksuvaba miinimum on kuu kohta 2 250 krooni) äraelamine oleks aga keeruline neil, kes ei saa palka tööandjalt või kelle abikaasa ei teeni piisavalt. Seepärast on arvutuste algandmetes juhatuse liikme tasuks võetud vähemalt käesoleva aasta miinimumpalga suurus.

Kokkuvõttes näitavad autori arvates lisades 2-4 toodud tabelid selgelt, et umbes 100 000-kroonise aastakäibe puhul ei tohiks piltlikult öeldes mõeldagi osahingule, vaid tuleks teutseda FIE-na.

Kui tulla ettevõtte raha kasutamise teema juurde tagasi, siis FIE-na tegutsemise suurt (rahalist) eelist illustreerib ilmekalt lisa 8, kus aastakäibeks on võetud 480 000 krooni. Tabelist on näha, et FIE-l on rahaga vaba manööverdamise võimalus vähemalt kaks korda suurem. 10 000-kroonise juhatamise tasu puhul on jaotatud dividend ainult pisut suurem, kui kahekordne juhatamise tasust igas kuus kätte jääv summa, ning ka selle absoluutväärtus on selline, et selle väljamaksmise mõju inimese rahalisele olukorrale ei ole märkimisväärne. Kui võrrelda omavahel tulpa 3 ja 8, siis on endiselt (nagu lisa 4) märgatav, et FIE kasutuses on palju suurem summa ning suurema käibe puhul see vahe vaid kasvab.

Ettevõtluses teenitava raha kasutamise võimaluste illustreerimiseks suurema ehk 480 000-kroonise käibe puhul 2. tegutsemisaasta näitel on tehtud järgmine graafik. See on raha, mis oleks inimese vabaks kasutamiseks kogunenud ilma seda kulutamata. Tegelikus elus on

sellest mingi osa loomulikult ära kulutatud ja FIE ei saa seda kõike ainult isiklikus tarbeks ära kulutada, kuid saab sellega vabalt manööverdada.

Joonis 5. FIE ja OÜ ainusosaniku isiklikus kasutuses oleva summa 2. tegutsemisaasta näitel, aastakäive 480 000 krooni

Lisas 8 toodud tabeli juures on tähtis meenutada seda, et käivete summade puhul on tabelis jäänud eraldi välja toomata kuude kaupa käibemaks ja ettevõtte kulud, kuid dividendi summa arvutamisel on nendega arvestatud. Nii on tehtud sellepärast, et ettevõtluse raha kasutamise võimaluste illustreerimiseks pole vaja näha käibemaksu, kuna võrdsetes tingimustes see ei anna eelist ei FIE-le ega OÜ ainusosnikule.

Mida väiksem on juhatuse liikme tasu aasta jooksul, seda rohkem raha saab OÜ ainusosnik aasta lõpus kätte peale dividendi väljamaksmist. Et aga väiksema kui poole miljoni kroonise käibe puhul saada selge eelis FIE-ga võrreldes, peab juhatuse tasu olema nii väike, et sellega on praegustes tingimustes keeruline ära elada. Tõenäoliselt ei taha OÜ ainusosnik poolmiljonilise kroonise käibe juures ka miinimumpalga suuruse juhatamise tasuga leppida ja ainult dividendidele loota. Tegelikus elus tekitab see tõenäoliselt ületamatu tahtmise OÜ arvele laekunud raha siiski omaks tarbeks enam-vähem vabalt kasutada ja seda tehes rikutakse seadust.

FIE-l on aga alati eelis ettevõtlusest teenitava raha kasutamise võimalustes, sõltumata käibe suurusest. Mida suurem käibe, seda suurema rahasummaga võib FIE vabalt manööverdada. OÜ ainoosanik ei või endale mingil juhul lubada vabalt kasutada samapalju raha, kui seda võib teha FIE. OÜ ainoosaniku tegevuse tulemusena tekkinud suurem käibe ei anna talle võimalust OÜ arvel olevat raha vabalt kasutada, sest raha kuulub teisele isikule.

Samas ei tohi unustada ka selle tegevuse tulemusena inimese nimele laekuvat isikustatud sotsiaalmaksu, kuigi Eestis praegu seda eriti oluliseks näitajaks enamasti ei peeta. 4 350-kroonise juhatamise tasu puhul laekub aasta tulemusena isikustatud sotsiaalmaksu 17 226 krooni, 120 000-kroonise aastakäibe juures selliste näitajate puhul FIE nimele aga 19 850 krooni. 10 000-kroonise juhatamise tasu puhul on aastase sotsiaalmaksu summa 39 600 krooni, 480 000-kroonise käibega FIE nimele laekub seda aga 44 662 krooni. Kui siia lisada FIE raha vaba kasutamise võimalus, võib kindlalt öelda, et poolemiljonilise käibe juures on mõistlikum olla FIE.

Miljonikroonise käibe juures saab nende tingimuste juures määrata juhatamise brutotasuks 20 000 krooni ning dividendi suurus oleks üle 60 000 krooni. Selline väljamaksmine oleks märgatav. „Siiski on mitmed talunikud otsustanud ka kolme-neljamiljoniliste käivete juures jääda FIE-deks ennekõike raha vaba kasutamise võimaluse tõttu.”⁶⁰

Siinjuures tuleb rõhutada, et aasta sees isiklikku tarbimisse võetava raha vajadus ei sõltu mitte tingimata ainult ainoosanikust endast, vaid näiteks ka tema abikaasa sissetuleku suurusest. Seetõttu on see piir, millal üht või teist ettevõtlusvormi rahaliselt kasulikumaks pidama hakata, konkreetse inimese elust ja eelistustest olenevalt mõnevõrra erinev.

⁶⁰ Kärnsa, O. 2008. OÜ ainoosaniku-juhataja omanikutulu väljamaksmisest ja selle maksustamisest. Autori üleskirjutis. Tallinn, 14.03.2008

KOKKUVÕTE

Ettevõtlusvormi valikuks ei saa anda päris üheseid soovitusi, sest siin võivad lisaks rahaliste asjaoludele olla määravaks ka mitterahalised faktorid ja eelised, millega ettevõtja peab arvestama ühe või teise ettevõtlusvormi valikul. Antud lõputöös võrreldi FIE-t ja osäühingu ainuosanikku-juhatajat isiklikuks tarbimiseks mineva tulu seisukohalt, mis oli saadud ettevõtluse tulemusena. Autori arvates mängib see hetkel Eestis ettevõtluse juriidilise vormi valikul – eriti just alustavate ettevõtjate puhul – määravat rolli.

FIE on ise ettevõtja, OÜ osanik seda ei ole, ka juhul, kui ta on OÜ ainuosanik ja juhatuse ainus liige. Siiski tuleks ettevõtluse alustamise puhul selle vormivalikust rääkides võrrelda just neid kahte inimest, mitte FIE-t ja OÜ-d, sest ettevõtluse eesmärk on eelkõige igapäevaseks äraelamiseks raha teenimine.

FIE ja OÜ ainuomaniku isiklikku tarbimisse võetud ettevõtluse tulu maksustamise seisukohalt koheldakse neid erinevalt, kuna esimesele on kogu aeg kättesaadav kogu tema poolt teenitud tulu, teisele aga vaid osa: juhatuse liikme tasu ja dividendide näol. Samas ei või FIE endale madalamalt maksustatud omanikutulu maksta, selline võimalus on aga olemas OÜ osanikul.

OÜ ainuosaniku-juhataja tegevuse tulusust positiivselt mõjutab dividendide saamise võimalus, mis on soodsamalt maksustatud kui FIE ettevõtlustulu. Mida suurem on aga aasta jooksul juhatuse liikme tasu, seda väiksem on võit dividendidest.

Töö praktilises osas on tuvastatud, et mida suurem on käive, seda suurema rahasummaga võib FIE vabalt manööverdada isiklike ja ettevõtluse kulude vahel. Olenevalt asjaoludest võib vahe OÜ ainuosanik-juhatajaga võrreldes mõnel ajahetkel olla mitmekordne. Ettevõtlusest teenitud tulu vaba kasutamise võimalus on vaieldamatult FIE-na tegutsemise suureks eeliseks. Tegelikus elus kaalub FIE raha vaba kasutamise võimalus dividendi väiksema maksukoormuse üles ka ühe inimese ettevõtluse jaoks üsna suurte käivete juures, rääkimata paarisajatuhandelisest käibest.

Seega sai lõputöö eesmärk täidetud. On näidatud, kui palju jääb samade käivete ja kulude juures FIE ja OÜ ainuosaniku-juhatajana tegutsedes raha isiklikuks tarbimiseks aasta rahandusliku kokkuvõttena ning kui palju on seda seejuures aasta sees võimalik isiklikuks tarbeks kasutada. Leidis kinnitust hüpotees, et FIE võimalus kogu oma raha vabalt igaks otstarbeks kasutada annab tema kasutusse sedavõrd palju suuremad summad, et see kaalub üles võimaluse dividendide kaudu kokkuvõttes aasta eest rohkem puhtalt teenida.

Ettevõtlust alustada on igal juhul mõistlikum FIE-na ja kindlasti ei maksa mõelda tegevuse osäühingusse üleviimisele enne, kui ettevõtluse aastakäive jõuab vähemalt poole miljoni kroonini.

РЕЗЮМЕ

Дипломная работа на тему: «Сравнение форм предпринимательства, исходя из налогообложения доходов предпринимательства при их использовании в личных целях, на примере предпринимателя физического лица (ПФЛ) и паевого товарищества(ПТ) с одним вносчиком» написана на 38 страницах, к которым также прилагается 8 дополнений. Работа составлена на эстонском языке. Резюме – на русском языке. Дипломная работа написана опираясь на 24 источника, среди которых как государственные правовые акты Эстонии, решения государственного суда, специализированная литература, так и интернет-источники.

Объектом исследования работы являются главные различия налогообложения ПФЛ и ПТ с одним вносчиком (пайщиком) при использовании доходов предпринимательства в личных целях. Целью работы является показать, как на прибыльность зарабатываемого на пропитание физического лица влияет налогообложение доходов предпринимательства, которые используются в личных целях. Также целью работы является дать ответ на вопрос, при какой форме предпринимательства физическому лицу, зарабатывая на проживание, выгоднее действовать.

Автор дипломной работы провёл также практические расчёты, чтобы сравнить, сколько при одинаковом обороте остаётся денег на личное проживание у ПФЛ и пайщика ПТ.

При написании работы было выяснено, что единственный пайщик ПТ к концу рабочего года может получать бо́льшую сумму на руки, чем ПФЛ, что связано прежде всего с возможностью выплаты дивидендов. Но, если говорить о возможности свободного использования доходов предпринимательства в личных целях, то с точки зрения проживания у ПФЛ в этой части гораздо большее преимущество. Также при выплате дивидендов пайщик ПТ не платит на своё имя социальный налог, в связи с чем не получает медицинского страхования, возмещения по болезни, пенсионного стажа и т.п. государственного социального страхования.

Автор пришёл к выводу, что если на проживание зарабатывают только путём предпринимательства, т.е. другие доходы отсутствуют, то при обороте предпринимательства менее полумиллиона крон, разумнее действовать как ПФЛ.

Результаты данной работы можно расценивать как новые, так как ранее ПФЛ и пайщик ПТ не были сравнены с точки зрения налогообложения доходов от предпринимательства при использовании их в личных целях. Особенно полезны данные исследования начинающим предпринимателям и тем, кто в данной области даёт консультации.

VIIDATUD ALLIKATE LOETELU

1. Antsov, Aive. Dividendide maksustamisest.<http://raamatupidaja.ee/185850art/>, 06.03.2008
2. Füüsilisest Isikust Ettevõtja (FIE).
[http://www.aktiva.ee/162/Fuusilisest_isikust_ettevotja_\(FIE\).html?Session=6dd14de2d5f279bc77688da890252f88](http://www.aktiva.ee/162/Fuusilisest_isikust_ettevotja_(FIE).html?Session=6dd14de2d5f279bc77688da890252f88) 22.03.2008
3. Gustavus, E. 2001 Äriühinguõigus. Tallinn-Berliin: AS Rebellis
4. Huberg, M. 2008. aasta maksuseaduste muudatused.- Maksumaksja, Jaanuar 2008, 27
5. Kirsipuu, M. Füüsilisest isikust ettevõtjate rollist Eesti majanduses ja nende tegevuse reguleerimine.
http://www.emselts.ee/konverentsid/EMS2006/4_Ettevotlus/Maret_Kirsipuu.pdf
28.02.2008
6. Kärсна, O. 2006. FIE käsiraamat. Tallinn: Ilo kirjastus
7. Kärсна, O. Firma ainuomaniku juhtimistasu kammitseb mõistlikkuse piir.
http://ap3.ee/Default2.aspx?PaperArticle=1&code=3459/rubr_artiklid_345903
06.03.2008
8. Kärсна, O. 2008. OÜ ainuosaniku-juhataja omanikutulu väljamaksmisest ja selle maksustamisest. Autori üleskirjutis. Tallinn, 14.03.2008
9. Lehis, L. 2004. Maksuõigus. Tallinn: Juura
10. Madisson, K. 2004. Juhatause liikme leping või tööleping. -Eesti majanduse teataja, 3/2004, 22
11. Maksu- ja Tolliamet. FIE ja tulumaks.
http://www.emta.ee/failid/FIE_tulumaks_1006.pdf 10. 01. 2008
12. Maksu- ja Tolliamet. Ettevõtlusest saadud tulu deklareerimine.
<http://www.emta.ee/doc.php?22971> 25.02.2008
13. Maksukorralduse seadus. 20.02.2002.- RT I 2002, 26, 150, RT I 2008, 3, 21
14. Maksumaksjate liit.
<http://www.maksumaksjad.ee/modules/smartfaq/faq.php?faqid=217> 06.03.2008
15. Marrandi, H. 2008. Mida on oodata 2009. a tulumaksuseaduselt?- Maksumaksja, jaanuar 2008, 31
16. Raamatupidamise seadus. 20.11.2002.a - RT I 2002, 102, 600, RT I 2007, 58, 380
17. Ravikindlustuse seadus. 19.06.2002. a. - RT I 2002, 62, 377, RT I 2007, 24, 127

18. Riigikohtu Halduskollegiumi kohtuotsus. 13. veebruar 2008. 3-3-1-90-07. (RTIII, 26.02.2008, 9, 66) <http://www.riigiteataja.ee/ert/act.jsp?id=12928036> 06.03.2008
19. Sotsiaalmaksuseadus. 13.12.2000.-RT I 2000, 102, 675, RT I 2008, 8, 57
20. Teder, J. FIE-kõige rängemalt maksustatud ettevõtja.
http://www.aripaev.ee/3216/arv_kolumn_321602.html 19.02.2008
21. Tulumaksuseadus. 15.12.1999.-RT I 1999, 101, 903, RT I 2007, 44, 318
22. Varul, P., Kaljurand A. jt. 2005. Äriühingu juhtorganid. Tallinn: Äripäeva kirjastus
23. Võlaõigusseadus. 26.09.2001.- RT I 2001, 81, 487, RT I 2007, 56, 375
24. Äriseadustik. 15.02.1995.- RT I 1995, 26-28, 355, RT I 2007, 67, 413

LISA 1. Arvutused lisades

FIE maksude arvutus alates 2007. aastast

Sotsiaalmaks = maksustatav tulu : 1,33 x 0,33

Tulumaks = ((maksustatav tulu : 1,33) – maksuvaba miinimum) x 0,21

On samuti ettenähtud veel täiendav arvutuspõhimõte selleks puhuks, kui eelmise meetodika ettevõtlustulult arvatud sotsiaalmaks jääb väiksemaks, kui sotsiaalmaksu seadusega nõutud miinimumsumma (2008.aastal 10 692 krooni aastas):

Tulumaks = ((maksustatav tulu – 10 692) – tulumaksuvaba miinimum) x 0,21

Teine täiendav arvutusmeetodika on ette nähtud selleks puhuks, kui tavalisel moel arvatud sotsiaalmaks saab suurem, kui sotsiaalmaksuseaduses ettenähtud maksimaalne sotsiaalmaks (2008.aastal 258 390 krooni aastas), mida tuleb ettevõtlustulult maksta:

Tulumaks = (maksustatav tulu - (12 x 15 x palga alammäär x 0,33)) x 0,21

Uue meetodikaga arvutati makse esimest korda 2007. a. tuludelt 2008. aastal.

OÜ arvutuste tabelites kasutatud mõisted

Käive = müügitulu + käibemaks

Muud kulud = (OÜ kulud + käibemaks) + (käibemaksukohustus, kui sisendkäibemaks on maha arvatud) + tulumaks dividendilt

Palgakulud = juhatuse liikme tasu + (juhatuse liikme tasu x 0,33)

Juhatuse liikme tasu kätte = (juhatuse liikme tasu – maksuvaba tulu) x 0,21

Kasum = käive - muud kulud - palgakulud

Dividendi tulumaksukulu = (väljakuulutatud dividendisumma) x 21/79

LISA 2. FIE ettevõtlustulust isiklikku tarbimisse jääv raha

Aasta	Käive	Kulud	Sotsiaal- maks avansiline	Kokku	Maksustatav tulu	Tulumaks avansiline	Arvutatud tulumaks	Arvutatud Sotsiaal- maks	Maksta tulumaks	Maksta sotsiaal- maks	Puhtalt kätte
1	120 000	40 000	10 692	40 000	80 000	0	6 962	19 850	6 962	9 158	53 189
2	120 000	40 000	10 692	40 000	80 000	15 664	6 962	19 850	-8 702	9 158	53 189
3	120 000	40 000	10 692	40 000	80 000	15 664	6 962	19 850	-8 702	9 158	53 189
4	120 000	40 000	10 692	40 000	80 000	15 664	6 962	19 850	-8 702	9 158	53 189
5	120 000	40 000	10 692	40 000	80 000	15 664	6 962	19 850	-8 702	9 158	53 189
1	250 000	100 000	10 692	100 000	150 000	0	18 014	37 218	18 014	26 526	94 768
2	250 000	100 000	10 692	100 000	150 000	40 532	18 014	37 218	-22 518	26 526	94 768
3	250 000	100 000	10 692	100 000	150 000	40 532	18 014	37 218	-22 518	26 526	94 768
4	250 000	100 000	10 692	100 000	150 000	40 532	18 014	37 218	-22 518	26 526	94 768
5	250 000	100 000	10 692	100 000	150 000	40 532	18 014	37 218	-22 518	26 526	94 768
1	566 400	386 400	10 692	386 400	180 000	0	22 751	44 662	22 751	33 970	112 587
2	566 400	386 400	10 692	386 400	180 000	51 190	22 751	44 662	-28 439	33 970	112 587
3	566 400	386 400	10 692	386 400	180 000	51 190	22 751	44 662	-28 439	33 970	112 587
4	566 400	386 400	10 692	386 400	180 000	51 190	22 751	44 662	-28 439	33 970	112 587
5	566 400	386 400	10 692	386 400	180 000	51 190	22 751	44 662	-28 439	33 970	112 587

LISA 3. OÜ ettevõtlustulu ainuosaniku isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 4 350 kr kuus

Aasta	Käive	Muud kulud	Palgakulud	Juhatuseliikme tasu kätte	Kasum	Dividendidest tulumaks	Dividend	<u>Puhtalt kätte</u>
1	120 000	30 000	69 426	46 908	20 574	5 469	20 574	67 482
2	120 000	35 469	69 426	46 908	15 105	4 015	15 105	62 013
3	120 000	34 015	69 426	46 908	16 559	4 402	16 559	63 467
4	120 000	34 402	69 426	46 908	16 172	4 299	16 172	63 080
5	120 000	34 299	69 426	46 908	16 275	4 326	16 275	63 183
1	250 000	90 000	69 426	46 908	90 574	24 077	90 574	137 482
2	250 000	114 077	69 426	46 908	66 497	17 677	66 497	113 405
3	250 000	107 677	69 426	46 908	72 897	19 378	72 897	119 805
4	250 000	109 378	69 426	46 908	71 196	18 926	71 196	118 104
5	250 000	108 926	69 426	46 908	71 648	19 046	71 648	118 556
1	566 400	390 000	69 426	46 908	106 974	28 436	106 974	153 882
2	566 400	414 836	69 426	46 908	82 138	21 834	82 138	129 046
3	566 400	408 234	69 426	46 908	88 740	23 589	88 740	135 648
4	566 400	409 989	69 426	46 908	86 985	23 123	86 985	133 893
5	566 400	409 523	69 426	46 908	87 451	23 247	87 451	134 359

LISA 4. FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused

FIE						OÜ			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kuu	Aasta käive	FIE raha arvel	1/12 aasta puhaskasumist	FIE sotsiaalmaks	FIE tulumaks	OÜ arvel raha	Puhtalt kätte jääv raha	Dividendid	OÜ maksud
1		10 000	4 432			4 215	3 909		1 436
2		20 000	4 432			8 429	7 818		1 436
3		27 327	4 432	2 673		12 644	11 727		1 436
4		37 327	4 432			16 858	15 636		1 436
5		47 327	4 432			21 073	19 545		1 436
6		54 654	4 432	2 673		25 287	23 454		1 436
7		64 654	4 432			29 502	27 363		1 436
8		74 654	4 432			33 716	31 272		1 436
9		81 981	4 432	2 673		37 931	35 181		1 436
10		91 981	4 432			42 145	39 090		1 436
11		101 981	4 432			46 360	42 999		1 436
12	120 000	109 308	4 432	2 673		50 574	46 908		1 436
1		119 308	4 432			54 789	50 817		1 436
2		129 308	4 432			59 003	54 726		1 436
3		126 677	4 432	2 673	9 958	37 174	79 209	20 574	6 905
4		136 677	4 432			41 389	83 118		1 436
5		146 677	4 432			45 603	87 027		1 436
6		144 046	4 432	2 673	9 958	49 818	90 936		1 436
7		154 046	4 432			54 032	94 845		1 436
8		164 046	4 432			58 247	98 754		1 436
9		129 055	4 432	21 755	23 235	62 461	102 663		1 436
10		139 055	4 432			66 676	106 572		1 436
11		149 055	4 432			70 890	110 481		1 436
12	120 000	146 424	4 432	2 673	9 958	75 105	114 390		1 436
1		156 424	4 432			79 319	118 299		1 436
2		166 424	4 432			83 534	122 208		1 436
3		163 793	4 432	2 673	9 958	68 628	141 222	15 105	5 451
4		173 793	4 432			72 843	145 131		1 436
5		183 793	4 432			77 057	149 040		1 436
6		181 162	4 432	2 673	9 958	81 272	152 949		1 436
7		191 162	4 432			85 486	156 858		1 436
8		201 162	4 432			89 701	160 767		1 436
9		166 171	4 432	21 755	23 235	93 915	164 676		1 436
10		176 171	4 432			98 130	168 585		1 436
11		186 171	4 432			102 344	172 494		1 436
12	120 000	183 540	4 432	2 673	9 958	106 559	176 403		1 436
			159 552				176 403		

LISA 5. OÜ ainosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 10 000 kr kuus

Aasta	Käive	Muud kulud	Palgakulud	Juhatusel liikme tasu kätte	Kasum	Dividendidest tulumaks	Dividend	<u>Puhtalt kätte</u>
1	250 000	90 000	159 600	100 470	400	106	400	100 870
2	250 000	90 106	159 600	100 470	294	78	294	100 764
3	250 000	90 078	159 600	100 470	322	86	322	100 792
4	250 000	90 086	159 600	100 470	314	84	314	100 784
5	250 000	90 084	159 600	100 470	316	84	316	100 786
1	566 400	386 400	159 600	100 470	20 400	5 423	20 400	120 870
2	566 400	391 823	159 600	100 470	14 977	3 981	14 977	115 447
3	566 400	390 381	159 600	100 470	16 419	4 364	16 419	116 889
4	566 400	390 764	159 600	100 470	16 036	4 263	16 036	116 506
5	566 400	390 663	159 600	100 470	16 137	4 290	16 137	116 607

LISA 6. OÜ ainoosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 20 000 kr kuus

Aasta	Käive	Muud kulud	Palgakulud	Juhatuse liikme tasu kätte	Kasum	Dividendidest tulumaks	Dividend	<u>Puhtalt kätte</u>
1	566 400	386 400	319 200	195 270	-139 200	0	0	
2	566 400	386 400	319 200	195 270	-139 200	0	0	
3	566 400	386 400	319 200	195 270	-139 200	0	0	
4	566 400	386 400	319 200	195 270	-139 200	0	0	
5	566 400	386 400	319 200	195 270	-139 200	0	0	

LISA 7. OÜ ainosaniku ettevõtlustulu isiklikku tarbimisse suunamine, juhatamise tasu 20 000 kr kuus

Aasta	Käive	Muud kulud	Palgakulud	Juhatuse liikme tasu kätte	Kasum	Dividendidest tulumaks	Dividend	<u>Puhtalt kätte</u>
1	1 180 000	780 000	319 200	195 270	80 800	21 478	80 800	276 070
2	1 180 000	801 478	319 200	195 270	59 322	15 769	59 322	254 592
3	1 180 000	795 769	319 200	195 270	65 031	17 287	65 031	260 301
4	1 180 000	797 287	319 200	195 270	63 513	16 883	63 513	258 783
5	1 180 000	796 883	319 200	195 270	63 917	16 991	63 917	259 187

LISA 8. FIE ja OÜ ainuosaniku ettevõtluse raha kasutamise võimalused

FIE						OÜ							
1	2	3	4	5	6	Juhatamise tasu 4 350 kr				Juhatamise tasu 10 000 kr			
Kuu	Aasta käive	FIE raha arvel	1/12 aasta puhaskasumist	FIE sotsiaalmaks	FIE tulumaks	OÜ raha arvel	Puhtalt kätte jääv raha	Dividendid	OÜ maksud	OÜ raha arvel	Puhtalt kätte jääv raha	Dividendid	OÜ maksud
1		40 000	9 382			34 215	3 909		1 436	16 700	8 373		3 300
2		80 000	9 382			68 429	7 818		1 436	33 400	16 745		3 300
3		120 000	9 382	2 673		102 644	11 727		1 436	50 100	25 118		3 300
4		160 000	9 382			136 858	15 636		1 436	66 800	33 490		3 300
5		200 000	9 382			171 073	19 545		1 436	83 500	41 863		3 300
6		237 327	9 382	2 673		205 287	23 454		1 436	100 200	50 235		3 300
7		277 327	9 382			239 502	27 363		1 436	116 900	58 608		3 300
8		317 327	9 382			273 716	31 272		1 436	133 600	66 980		3 300
9		354 654	9 382	2 673		307 931	35 181		1 436	150 300	75 353		3 300
10		394 654	9 382			342 145	39 090		1 436	167 000	83 725		3 300
11		434 654	9 382			376 360	42 999		1 436	183 700	92 098		3 300
12	480 000	471 981	9 382	2 673		410 574	46 908		1 436	200 400	100 470		3 300
1		511 981	9 382			444 789	50 817		1 436	217 100	108 843		3 300
2		551 981	9 382			479 003	54 726		1 436	233 800	117 215		3 300
3		582 203	9 382	2 673	7 105	377 807	165 609	106 974	29 872	224 677	145 988	20 400	8 723
4		622 203	9 382			412 022	169 518		1 436	241 377	154 360		3 300
5		662 203	9 382			446 236	173 427		1 436	258 077	162 733		3 300
6		692 424	9 382	2 673	7 105	480 451	177 336		1 436	274 777	171 105		3 300
7		732 424	9 382			514 665	181 245		1 436	291 477	179 478		3 300
8		772 424	9 382			548 880	185 154		1 436	308 177	187 850		3 300
9		745 926	9 382	36 643	29 856	583 094	189 063		1 436	324 877	196 223		3 300
10		785 926	9 382			617 309	192 972		1 436	341 577	204 595		3 300
11		825 926	9 382			651 523	196 881		1 436	358 277	212 968		3 300
12	480 000	856 147	9 382	2 673	7 105	685 738	200 790		1 436	374 977	221 340		3 300
			225 168				200 790				221 340		